

Upravništvo: Ljubljana, Pucničeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Izdatni oddelki: Ljubljana, Pucničeva ulica 5 - Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računji: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije Servizio Conti, Corti Post. No 11-3118
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje iz Kr.
Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno Lit. 18.-
za inozemstvo vključno s poštnimi stroški
trome Lit. 36.50.
Uredništvo:
Ljubljana, Pucničeva ulica št. 5, telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24.
Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pub-
blicità di provenienza italiana ad estero:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Zgodovinski govor Duceja

Politično-vojaški obračun za prvih trideset mesecev vojne

„Ni niti najmanjšega dvoma, da se bo v tej orjaški igri, ki mora ustvariti novo Evropo, odločilna in končno veljavna zmaga nasmejala orožju Osi - Jaloža trenutka je ena in edina: Bojevati se do zmage!“

Uspešni spopadi na tuniškem odseku

40 oklopnih vozil sovražnika uničenih - V pomorski bitki ob tuniški obali potopljena sovražna križarka najmodernejšega tipa

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil dne 3. decembra naslednje 922. vojno poročilo:

V Cirenajki zmerna operativna delavnost.

V tuniškem odseku je bilo v uspešnih spopadih s sovražnimi bojnimi skupinami ujetih nadaljnjih 200 sovražnih vojakov, med temi cel oddelek britanskih padalcev. V celoti je bilo uničenih 34 tankov in 6 oklopnih avtomobilov.

Oso letalstvo je delovalo proti avtomobilnim kolonom in nad prometnimi zvezami v sovražnem zaledju ter je bombardiralo pristaniške naprave v francoski severni Afriki.

V noči na 2. december se je na širokem morju ob tuniški obali vršil kratek silovit spopad med eno našo lahko skupino, sestavljeno iz treh rušilcev in dveh torpedov, ter med sovražno skupino, sestojajočo

iz dveh križark in štirih rušilcev. Potopljen je bil eden izmed naših rušilcev. Neki drugi rušilec z imenom »Camicia nera« pod poveljstvom fregatnega kapetana Adriana Foscara je torpediral in videl eksplozijo sovražne lahke križarke najmodernejšega tipa, s katere je bilo rešeno nekoliko brodolomcev.

Ob zori dne 2. t. m. so nemška letala napadla isto formacijo, ki se je umikala ter so potopili eno majhno enoto ter težko poškodovali enega rušilca. V dvobojih z italijanskimi letalci je sovražnik izgubil 7 letal. Pet naših, se ni vrnilo.

Letalska formacija, ki je včeraj sredi dneva bombardirala pristanišče Bono in zadela ter zažgala ladje ter sestrelila pet sovražnih lovcev, je bila pod poveljstvom podpolkovnika-pilota Antonia Fadde, poveljnika 89. skupine bombnikov.

v središču in šest tisoč sto ena in dvajset v celni občini. Odločili smo se, da ostanejo popolnoma porušene hiše v takem stanju do konca vojne. Druge bolj ali manj težko poškodovane bodo obnovljene in popravljene.

Celotno število mrtvih in ranjenih med civilnim prebivalstvom zaradi letalskih napadov in obstreljevanja z morja po so-
vražniku od začetka vojne do 30. novem-
bra 1942-XXI. znaša tisoč osem sto šest
in osemdeset mrtvih in tri tisoč tri sto
dva in trideset ranjenih, od katerih odpa-
de osem sto osem in trideset mrtvih in
devet sto štiri in devetdeset ranjenih na
razdobje od 23. oktobra do danes. V teh
osem sto osem in trideset mrtvih so za-
padeni tudi oni iz tako zvane Galerije
dell'Grazie v Genovi. To vam dokazuje
še enkrat, da mi spoštujemo resnico.

Mi prepuščamo Američanom in Angle-
žem častjenje laži. Imam pravico zahte-
vati, da naj nobeden Italijan, pravim no-
beden Italijan ne dvomi niti najmanj o
tem, da je vse, kar pravijo naša uradna
poročila, popolna resnica. Mi smo edina
država v vojni, ki objavlja poimenske
spiske svojih izgub. To delamo iz dveh
razlogov: da dokažemo, da so to izgube
- niti ena več, niti ena manj - in da re-
šimo iz nepoznanja sinove Italije, ki umi-
rajo v boju.

Padlih vseh Italijanskih Oboroženih sil
je v prvih tridesetih mesecih vojne štiri-
deset tisoč dve sto devetnajst, od katerih
odpada na vojsko šest in trideset tisoč
šest sto devetnajst, na mornarico dva ti-
soč sto osem in šestdeset, na letalstvo ti-
soč štiri sto dva in dvajset.

Ranjencev je: v vojski osemdeset tisoč
sedem sto pet in štirideset, v mornarici
tri tisoč pet sto devet in devetdeset, v le-
talstvu tisoč šest sto dvajset.

Ujetnikov je dve sto dva in trideset ti-
soč sedem sto osem in sedemdeset. Od teh
jih odpade na vojsko dve sto petnajst ti-
soč pet sto dvajset, na mornarico dva-
najst tisoč dve sto štiri in osemdeset, na
letalstvo pet tisoč devet sto dva in osem-
deset.

Pogrešencev je skupno sedem in tride-
set tisoč sedem sto trinajst, od teh pet
in dvajset tisoč devet sto tri in dvajset
v vojski, deset tisoč tri sto devetdeset
v mornarici in dva tisoč dve sto pri le-
talstvu. Kadar govorimo o pogrešanih, ko-
leba naše čustvovanje med strahom in
nado. Po preteku izvestnega časa se bodo
moral smatrati ti pogrešanci kot padli.

Ogromne izgube sovražnika

V teku istega časovnega razdobja po
podatkih statističnega operativnega urada
Supermarine, znaša sovražno trgovsko
brodovje, ki ga je potopila Kr. mornarica,
sto sedem in šestdeset enot v skupni to-
žni enega milijona dve sto petinajst tisoč
osem sto ena in dvajset ton. Sovražno vo-
jno ladje, ki ga je potopila Kr. morna-
rica, znaša do sto štirideset enot v skupni
tri sto tri in trideset tisoč devet sto osem
in šestdeset tonami. Sovražnik je po-
topil sto dva in trideset naših vojnih la-
dij v skupnem iznosu dve sto sedem in
dvajset tisoč sto dva in osemdeset ton. To
vse smo javili v naših uradnih poročilih.

Toda k potopitvam, ki jih je izvršila
Kr. mornarica, je treba dodati one, ki jih
je izvršila Kr. letalstvo. Kr. letalstvo je
potopilo dva in šestdeset vojnih ladij raz-
nega tipa, med temi dvajset križark in
osemnaest rušilcev, ter sto sedemnaest
trgovskih ladij, skupno osem sto dva in
osemdeset tisoč tri sto trideset ton.

Kar se tiče sovražnega letalstva so po-
datki ti: gotovo zbitih letal (mi smo
skrajno previdni, preden pravimo, da je
letalo zbito; čisto zahtevam fotografijo)
je tisoč osemsto, verjetno zbitih pa sedem
sto trinajst; na tleh gotovo uničenih tri
sto tri in devetdeset, verjetno uničenih
sto devetdeset.

Vojni ujetniki, ki so v naših rokah,
predstavljajo tele številke: Angležev je v
Italiji: generalov ena in dvajset, častni-
kov raznih činov dva tisoč tri sto šest in
sedemdeset, podčastnikov in vojakov dva
in trideset tisoč sedem sto sedem in štiri-
deset. Drugi so na potu, tako da bo zna-
šalo celotno število: ena in dvajset gene-
ralov, dva tisoč štiri sto dvajset častni-
kov raznega čina, devet in trideset tisoč
devet in osemdeset podčastnikov in vo-
jakov. Vsi ti so pravi Angleži, rojeni v
Združeni kraljevini. Nato pridejo vse
ostale narodnosti, tako da prihajamo do
naslednjih števil: generalov devet in
dvajset, častnikov raznega čina štiri tisoč
tri sto, podčastnikov in vojakov devet in
šestdeset tisoč sto sedem in šestdeset.

Angleška barbarstva

S temi ujetniki ravnamo po pravih
mednarodnih prava. Ali to lahko rečemo
tudi za naše ujetnike v sovražnih rokah?
Boli me, ko moram povzročiti kako ra-
zočanje v družinah onih, ki imajo sine-
ve v ujetništvu. Toda resnica je treba po-
vedati. In resnica je ta, da razen v ne-

Načeljevanje na 2. strani

Mussolini govori

Duce je govoril danes zjutraj na ple-
narnem zborovanju zakonodajnih komi-
sijs Zbornice fašijev in korporacij. Vsi na-
rodni svetniki so bili oblečeni v fašistično
uniformo. Tribuna za senatorje je bila
nabit polna. Ko se je zborovanje otvo-
lo, je predsednik Dino Grandi poročal o
dovoljenih dopustih tistim svetnikom, ki
so jih bili zaprosili. Ob 11. je vstopil v
dvorano Duce, pozdravljen s toplimi
vzkliki. Tajnik PNF je odredil pozdrav
Duceju in ob ponovnem vzklikanju je
Duce začel govoriti.

Duce, ki je imel pred seboj samo ne-
koliko zapiskov, je govoril takole:

Vojna je zajela ves svet

»Dobro veste, tovariši, kako zoprno mi
je govoriti tudi v časih, ki se običajno
imenujejo mirni ali normalni časi. To za-
visi od mojega prepričanja, ki je tako, da
se človek na sto primerov in petinsem-
desetih kesa, da je govoril, in samo v
petindvajsetih primerih, da je molčal. V
drugi vrsti je moje prepričanje, da je v
vojnem času, ko govori s svojim mogoč-
nim glasom top, bolje, če se manj go-
vori. V vsakem primeru je treba govoriti
o zaključkih in le redko o tem kar bo v
bodoče. To moje prepričanje je še oja-
čeno sprito te vojne, ki je sedaj zavzela
oseb, ki ga lahko imenujemo kozmične-
ga. Tako je univerzalen, da vojna vedno
prehitveva besede, vojna, ki se je ogromno
razširila po svetovnem prostoru ter se
tako seveda tudi v razmerju podaljšala
časovno.

V zadovoljstvo mi je, da me italijanski
narod ni zahteval prevečkrat na govorni-
ški oder, kajti italijanski narod, ki je
gotovo eden izmed najinteligentnejših na
svetu, če ne najinteligentnejši, nima po-
trebe po preveč propagandističnih čenčah,
zlasti po propagandi, ki ne bi bila izred-
no inteligentna. Vendar po osemnajstih
mesecih molka smo sedaj stopili v 30.
meseč vojne. Imam bežen vtis, da si do-
ber del italijanskega naroda zopet želi ču-
ti moj glas.

Govor števil in dejstev

Moj današnji govor tedaj ne bo govor,
temveč bolj politično-vojaško poročilo,
bolj vojaško kakor politično. To bo go-
vor podatkov, števil in dejstev, z dru-
gimi besedami, obračun za prvih trideset
mesecev vojne. To ni govor, ki sem si ga
obetal imeti ob dvajseti obletnici. Na dru-
gi strani se je dvajsetletnica praznovala na
najboljši izmed načinov, ko je za vse, tu-
di za pozabljive in ljudi slabega spomi-
na obnovila vse, kar je režim napravil
v teku dvajsetih let udejstvovanja. To je
ogromno delo, ki bo zapustilo neuničljive
sledove za vse veke v italijanski zgo-
dovini.

Dvajsetletnico smo praznovali z zneme-
no zmestnostjo, ki je odprla vrata zaporov
okrog petdeset tisoč ljudem in ki je
osvobodila konfinacije tudi tako zvane
politične kaznjence, kar je vsekakor do-
kaz sile režima. Končno smo jo prazno-
vali z vsem kompleksom socialnih ukre-
pov, ki bi v drugačnih časih dvignili val
visokega navdušenja, kajti v tem pogledu
smo mi dejansko pred vsemi drugimi dr-
žavami brez izjeme.

Vojna z Rusijo je bila neizbežna

Glavni dogodki teh osemnajstih mese-
cev, ki so potekali od 1. junija 1941 do dan-
es, so sledeči: vojna proti Rusiji, vojna
intervencija Japonske, izkrcanje angloame-
ričanov v severni Afriki.

Vojna sila Rusije zame ni pomenila
presenečenja, razen če se omejim na sta-
lišče, ki bi ga imenoval kvalitativnega. Le-
ta 1933. ali 1934. je italijanski glavni stan
prejel od ruskega glavnega stana povabi-
lo, naj bi poslal komisijo, da bi prisotvo-
vala manevrom rdeče armade, ki so bili
v okolici Moskve. Porabil sem to priliko,
da sem poslal komisijo, ki ji je načeloval
general Francesco Saverio Grazioli, mož
neoporečne poklicne izkušenosti in ostre-
ga opazovalnega duha. Ko se je vrnil, mi
je podal zelo podrobno poročilo, ki sem ga
prečitil z največjo pozornostjo in ki me
je prepričalo, da se na vzhodu dogaja
nekaj novega in da je bila rdeča vojska
sedaj nekaj povsem drugega, nego tiste
čete, pobrane na slepo, ki so se dale leta
1920. pod varšavskimi zidovi premagati
od nič manj na slepo zbranih poljskih in
francoskih čet.

Čas je bil izbran z jasno razsodnostjo

Kako leto pozneje mi je kinematografski
priznak, ki sem si ga dal ponovno pre-
vajati počasneje, da bi ga mogel bolje
proučiti, prikaz neke boljševiške parade
na kremenjskem trgu v Moskvi prepričal,
da se je na vzhodu končno izoblikovala
mogočna, čisto militaristična država, ki
se je odpovala mednarodni revoluciji s
pomočjo poudarnih nacionalnih revolucij,
temveč je hotela razširiti revolucijo po
kontinentu in po vsem svetu s pomočjo
svojih bajonetov. Bilo je tedaj po mojem
mnenju potrebno, da si Os zagotovijo hrbet,
in moje globoko prepričanje je, da je bila
ta doba izbrana z jasno razsodnostjo. Če
bi se bila stvar še nekoliko zavlekla, bi
se bil dogodek lahko čisto drugače raz-
vil.

Priznanje junakom na ruskih bojiščih

Mi smo tako objektivni, da priznamo,
da se je ruski vojak bojeval dobro, toda
bolje se je bojeval nemški vojak, ki je po-
tolkel ruskega. Treba je priznati, da sta
mogli samo vojski, kakor sta nemška in
italijanska CSIR (italijanski ekspedicijski
zbor v Rusiji), ki se imenuje danes
ARMIR (italijanska vojska v Rusiji), biti
kos preizkušnji zime, kateri ni bilo pri-
mere v dobi 140 let.

Ruske izgube

Danes je Rusija izgubila svoja najrodo-
vitnejša ozemlja, najbogatejša na surovi-
nah, izgubila je osemdeset do devetdeset
milijonov prebivalcev. Pridobitev tega
ozemlja nam omogoča gledati v bodoče
s stališča surovih in s stališča pre-
hrane z večjim zaupanjem. Lahko zat-
rdim da je bila angloameriška pomoč Ru-
siji do tega trenutka zelo neznačajna. Simp-
tomatično je, da Rusi niso nikoli želeli, da
bi po njihovih tleh teptal ameriški ali
angleški vojak. Mislim, da tu ni treba

preiskovati skrivnosti tako zvane ruske
slovanske, orientalske ali kakršne si bo-
di psihologije. Ni niti najmanjšega dvo-
ma, da se bo v tej orjaški igri, ki mora
ustvariti Novo Evropo in ustaliti meje
med Evropo in Azijo, odločilna in kon-
noveljavna zmaga nasmejala orožju Osi.

Japonska v vojni

Če je kak človek na svetu, ki je satan-
sko hotel vojno, tedaj je ta človek pre-
sednik Zedinjenih držav Amerike. Izzi-
vanja, ki nam jih je metal, ukrepi, ki
jih je povzel proti nam, delo njegove
propagande, vse to dokazuje, da ta člo-
vek, ki je dal svečano obljubo ameri-
škim materam, da njihovi sinovi ne bodo
nikoli šli umirat preko meja Zedinjenih
držav - ta človek je namenoma hotel
vojno. Seveda Japonska ni mogla čakati,
da bi Zedinjene države prve začele stre-
ljati. To bi bilo viteštvo starih časov, ki
morda nikoli ni obstajalo, in tako je Ja-
panska storila prav, da ni čakala zad-
njega trenutka, temveč je prizadela oho-
lim Američanom oni strašni poraz, ki dan-
es Američane same sili k dnevu žalosti
in molka. Tako je vstop Japonske v vo-
jno na strani Japonskega pakta absolutno
jamstvo za zmago, kajti Japonska je ne-
dostojljiva in nepremagljiva.

Ves angleški položaj na Daljnem vzhodu
se je zrušil, kakor hišica iz kart. Zgo-
dil se je nenavaden slučaj v zgodovini,
da je Japonska v malo mesecih iz siro-
ma države, kakor smo mi, postala če-
ne prva po bogastvu med državami sve-
ta, pa gotovo ena prvih. Moramo priznati,
da je to pravično in da je to nagrada za
njene vrline. Tako se je Japonska obo-
gatela na surovinah, za katere so osiroma-
šili naši neprijatelji. In ne mine dan, da
bi ameriški ponos ne bil zadet, ne bil
zdroljen.

Kje so danes ameriški preroki, ki so
mislili na likvidacijo Japonske v treh te-
dnih ali kvečjemu v treh mesecih? Oči-
vidno niso vedeli ničesar o vojaški sili
Japonske in razen tega o njenem moral-
nem ustroju, zaradi katerega v tej de-
li Cesar ni le avtoriteta, ampak dignite-

Slavne žrtve za Domovino

Avtentične številke o mrtvih in žrtvah v bombardiranih mestih in o izgubah Oboroženih sil

Vzperedno za obnovitveno ofenzive na
fronti pri Alameinu. - Bila je to edina
zmaga, ki jo je dosegla Velika Britanija
lahko zabeležila - so se začela bombar-
diranja italijanskih mest. Glede tega bom-
bardiranja bom sedaj dal točne številke
(zanje odgovarjata podtajnik za notranje
zadeve za točnost števila padlih ministrov
javnih del za točnost pretrpljene škode).
Navajam te številke, da dokažem, da so
bile nekatere vesti, ki so se širile, preti-
rane, in da dokažem, da so Angleži pre-
djem bombardirali civilne četrti naših
mest.

V Milanu je popolnoma porušenih tri-
deset hiš, težko poškodovanih štiri sto
enašt, lahko poškodovanih tisoč devet sto
tri in sedemdeset, skupno zadetih hiš dva
tisoč štiri sto štirinajst.

V Turinu je popolnoma porušenih hiš
sto ena in šestdeset, težko poškodovanih
osem sto štiri in sedemdeset, lahko po-
škodovanih dva tisoč sto pet in devetde-
set, vseh zadetih hiš tri tisoč dve sto tri-
deset.

V Savoni je popolnoma porušenih šest
hiš, težko poškodovanih štiri in trideset,
lahko poškodovanih devet sto sedemde-
set, skupaj zadetih hiš tisoč dvajset.

V Genovi je popolnoma razrušenih hiš
sto sedem in osemdeset v središču mesta
in dve sto tri v celni občini, težko poško-
dovanih v središču tisoč šest, v celni ob-
čini tisoč devet in štirideset, lahko po-
škodovanih štiri tisoč pet sto devet in
šestdeset v središču in štiri tisoč osem sto
devet in šestdeset v celni občini, vsega pet
tisoč sedem sto dva in sedemdeset hiš

Nadaljevanje s 1. strani

katerih področjih ravno Angleži s italijanskimi ujetniki skoraj povsod nečloveško. Evo najnovejšega pisma:

»Danes sem prejel pismo od svojega očeta, ki mi pravi, da so Vašega sina ujele Angleži. Vaš dragi sin je bil težko ranjen na nogi in ni mogel hoditi. Nekaj angleških vojakov ga je ustrelil v glavo in ga ubil. Tovariši so mu priredili časten pogreb. Stvar je zelo žalostna: poznal sem vašega sina, bil je vrl mladinec. Nas je tisoč dvesto v tem kraju, ki ga ni treba imenovati; smo bos, brez obleke, brez

zdravil. Ako dobro ravnamo s angleškimi ujetniki, je to najhujša žalitev, ki jo lahko prizadenemo italijanskim bojevnikom, ki so v ujetništvu. Podlo so streljali večkrat iz za žitnih ograj. Angleški častniki so čisto tepli italijanske častnike; neverjetna divjstva so zagrešili nad nami in celo nad bolniki, ranjenec in pohabljenec. Glad in pomanjkanje sta njihovo delež. Nametani so kakor slabo blago v živalskih vozovih. Častniki vseh činov in starosti so prisiljeni nositi pratež angleških vojakov, celo temnopoltih vojakov.»

In sedaj moram prbrati še to: »Angleži so prokleti, toda še bolj prokleti so oni Italijani, ki z njim dobro ravnaajo.»

svoje inteligence, ne boji primere s najboljšimi vojaki sveta.

Veliki neznani narod

»En mož in režim, ki ga je on ustvaril sta povzročila nepregledne nesreče delavcem, nadarjenemu in nekoč srečnemu italijanskemu narodu.« Italijanski narod ni bil nikoli srečen. Italijanski narod je veliki neznani narod. Nihče ga ne pozna. O njem so navajali površne in lahke črte, toda njegovo globoko narodno bistvo, ki je preželo največje žaložre, je neznano temu obstojnosti, ki prihaja z vođi in opazi v našem življenju samo najodtnejše poteze. To je narod, ki ni imel nikoli dovolj kruha. In vsakokrat, kadar smo poskušali napraviti si nekoliko prostora na svetu, smo vedno naleteli na zagrajena pota. Zagrajena pota ne samo fašistični Italiji, marveč tudi čisti in enostavni Italiji, bodisi tudi Italiji Rudinija, Giovannia Gollittia in Orlanda. Nočejo obstoja Italije, Italije, ki goji sen veličine: hočejo da bi bil italijanski narod ljubezniv, zabaven in postrežljiv. To je sen, ki ga goji anglosaški duh.

Na koncu pravi ta gospod, da je »svet angleškega jezika od prihoda Mussolinija imel velike simpatije za italijanski narod.« To je ostanja laž. Kdo je prvi uvedel v zakonodajo plemenske razločke? Bila je to predemokratična zvezdasta republika, bile so to Zedinjene države, ki so ustvarile razlikovanje med Evropo; in Italijani, in kakor bi tega ne bilo dovolj še med Italijani in Italijani. Tako da so morali biti izključeni od priseljevanja celotne Ligurije, tista rasa, ki je tisoč let pred Kristom dala kulturo vsemu evropskemu jugozapadu. Zato bi bil Kolumb odklonjen, obdržal bi ga v karanteni, ako bi se danes izkrcal v Ameriko.

Churchill zaključuje: »Kako dolgo bo trajalo vse to?« Odgovorjam na najslabesni in odločni način: Trajalo bo do zmage in preko nje.

Angleži v ogledalu

Angleški zgodovinar Carlyle piše: »Dejstvo je, da vse ono, kar delamo naša vlada in mi in o čemer govorimo, ni nič drugega kakor tkanina laži, hinavstva in praznih formalnosti. Nobeno plemo od Adama dalje ni bilo oblečeno v tako umazane cunjale, kakor naše. Toda mi jih nosimo okoli s ponosom in s prevzetnostjo, kakor svečeniško obleko, ali kraljev plašč. Anglež ne sme nikoli govoriti resnice, to je splošno mnenje. Gre dve sto dvajset let živi Anglija od laži vsake vrste, od glave do nog je zavita v tradicionalno hinavščino, kakor v valove Oceana.«

In pesnik Byron je 16. aprila 1820, preden je umrl v Misolunghiju — se mi zdijo zaradi malarije — pisal v Benetke svojemu prijatelju Morreyu: »Angleži so najslabotnejše plemo pod nehom. Hobhouse je odpotoval v Neapelj in tudi jaz bi bil odšel tja za en teden, če bi ne vedel, kako veliko število Angležev se mudi tam. Rajši jih vidim iz zveste razdalje in samo kak izredni izbruh Vezuva bi me dovedel do tega, da bi lahko prenašal njihovo navzočnost. Zunanja pekla ne poznam drugega bivaljšča, kjer bi mogel ostati skupaj z njim. Upam, da nikomur ne bo prišlo na misel, da bi me nekada dne prisilili vrniti se v Anglijo. Prepričan sem, da moje kosti ne bi imele miru v angleški zemlji, da se moj pepel ne bi mogel zmešati s prstjo ene dežele. Tudi če bi postopali tako nizkotno, da bi prenesli moje truplo v ono zemljo, bi njen črv ne imeli mojega trupla, če bi se temu lahko izognil.«

Hijene v človeški podobi

Tako sodijo Angleži sami o sebi, kadar so izven svoje države. In res zadostuje samo odpreti in preleteti zvezke britanske zgodovine v zadnjih treh stoletjih, da se najde najpopolnejša zbirka hijen v človeški podobi. Če je kje dežela, ki za služi slične pridevke, če je kje dežela, ki je izpušila z verige hijene po vseh kotih zemlje, da pijejo kri celih pokolenj, da se okoriščajo z vsemi bogastvi, da nakradajo vse zlato, je ta dežela Anglija. Ali so Italijani morda pozabili nizkotnost admirala Horacija Nelsona, ki je dal obešiti na jemboru glavnega jadra svoje »Minerve« napolitanskega admirala Camillio, potem ko ga je popeljal izidati? Ali so morda pozabili, da sta bila brata Bandiera ustreljena, ker je angleška vlada, ki je cenzurirala Mazzinijeva pisma, sporočila burbonski vladi, da so se ti vrli domoljubi izkrcali na ozemlju Kalabrije? Ali so pozabili, da je Anglija leta 1859. (v zvezi s svojo pomočjo v dobi italijanskega risorgimenta) grozila z bombardiranjem Genovi, ako bi Piemont obenem s Francijo napovedal Avstriji vojno?

Narod Italije bo vztrajal

Odgovor na angleška barbarstva ter na Churchillove grožnje in nesramnosti

Tako sem prišel do enega izmed namerov svojega govora. Predsednik angleške vlade je preteklo nedeljo imel na radiu govor, ki je bil po velikem delu namenjen Italiji, ker je mislil, da ga mi ne bomo objavili. Nikakor! Danes ga bom jaz prečital. Prečital ga bom po onem delu, ki se tiče italijanskega naroda, in tudi po onem, ki se tiče mene osebnostno.

Churchill je dejal: »Nova letalska fronta, ki jo Američani in britansko letalstvo ustvarjajo ob sredozemskih obalah, mora dati obilico novih možnosti v letu 1943. Naše operacije v francoski Severni Africi nam morajo dovoliti, da prenesemo težo vojne na fašistično Italijo na način, ki si ga njihovi grešni poglavarji niti niso predstavljali, še manj pa si ga je predstavljal nesrečni italijanski narod, ki ga je Mussolini dovedel do tega, da je izkoriščen in pokrit z nesrečo. Središča vojne industrije severne Italije so bila že podvržena tršim prijemom, nego so oni, ki so jih izkusila nekatera naša mesta pozimi leta 1940. Toda ako bo sovražnik pravčasno izgnan s tunijskega ozemlja, kakor je naš namen, bo vsa južna Italija, bodo vsa njena pomorska oporišča, vse njene vojne tovarne in vsi drugi vojaški cilji, naj leže kjerkoli, podvrženi dolgotrajnim letalskim napadom, znanstvenim in uničujočim. Stvar italijanskega naroda je, stvar njegovih štiridesetih milijonov (treba je popraviti te milijone: nas je šest in štirideset milijonov), da pove, ali hoče ali ne, da strahovita stvar zadene njegovo deželo.«

Ta govor moramo vzeti zares. Če dlje časa nimam več utvar in morda jih nisem imel nikoli glede civilizacije angleškega naroda.

Ako slečete Angležu obleko, v kateri pišejo čaj ob petih popoldne, boste našli starega prarodnega britanskega barbara s kožo, poslikano z različnimi barvami, barbara, ki so ga ukrotile resnično silne legije Cezarjeve in Klavdijske. Petdeset pokolenj ni bilo dovolj, da bi se v globini izpremenili notranji ustroj naroda. Med tem časom je bila ta prarodna usedlina šele prevlečena s hinavskim firnežem v njihovih rokah, to je s svetim pismom stare in nove zaveze.

Zdaj se ne sme več govoriti o notranji in zunanji fronti. Je samo ena fronta, ki ima razne odseke in po dobrem vojaškem pravilu mora imeti tudi odsek notranje fronte svojo porazvrtitev v globino. Leta 1938, pred petimi leti sem dejal: Ne čakajte dvajsete ure. Razpršite se po naših lepih poljanah. Pa bi kdo dejal, da se meni dogaja včasih kakor onim pesnikom, ki jih bolj citirajo kakor čitajo, ki jih bolj poslušajo, kakor ubogajo. Treba je zmanjšati množice v mestih, predvsem odposlati ženske in otroke. Treba je organizirati končnojavno ali vsaj na pol končnojavno razljudenje. Vsi oni, ki si lahko uredijo življenje, daleč od mestnih in industrijskih središč, so dolžni da to store. Nato je treba organizirati večerne izhode, tako da bodo ponotni ostali v mestih samo borci, to je oni, ki imajo državljansko in moralno dolžnost, da tam ostanejo. Tako bo lažje zgraditi v današnji meri zaklonišča, bolj utrjena od novonjih, za katere smo potrošili na sto in sto milijonov, a ki bi, če bi bila zadeta v polno, ne mogla vzdržati bomb največjih kalibrov.

Potomci starih Rimljanov

To je recimo, šibki del obrambe proti noletom. Je pa tudi močni del, ki ne bo nikoli dovolj izpolnjen. Vesel sem, da vam lahko naznamim, da nam bo dala Nemčija mogočen prispevek v topništvu, zaradi česar bo naše topništvo obenem z nemškimi priredilo sovražnim letalom sprejem, ki ga zaslužio.

Toda namen tega Churchillovega govora je, napraviti vtis na italijanski narod. Pravilo je naslednje: Mi smo trdo in hrabro plemo, toda ti Italijani, tako občutljivi, bodo morda imeli sposobnost za potreben odpor? Jaz odgovorjam — Da! Dokler nimam nasprotnega dokaza, odbijam na najodločnejši način misel, da je italijanski narod manj prekaljen, kakor angleški ali ruski. Če bi bilo to res, bi se morali dokončno odpovedati svojim nadam, da postanemo velik narod. Rim je bil zmagovit po Zami, toda velik je postal po Kanah. Ne rečem, da se v naših žilah pretaka vsa ona kri, ki je tekla po žilah starih Rimljanov, gotovo pa je, da smo mi narod, po katerega žilah se pretaka večji del krvi, ki je tekla po žilah starih Rimljanov. In bomo to dokazali. Torej bomo vzdržali. To nam nalagajo dolžnost, čast in dostojanstvo.

Churchillova »demokracija«

Sedaj vam bom prečital odstavek, ki se tiče mene: »En mož in samo en mož je privedel italijanski narod do te točke.« V resnici bi moral biti danes nekoliko ponosen, da me priznajo kot nasprotnika britanskega imperija in da sem v tem boju privedel s seboj italijanski narod. »On — nadaljuje Churchill v svojem govoru — ni imel nikake potrebe da stopi v vojno, ker ga nihče ni hotel napasti.« Tako tedaj! Ali jaz bi rad vedel, je-li britanski premier kdaj vprašal angleški narod, da bi zvedel, ali hoče vojno, ali je neče. In ali bi imel pogum vprašati danes angleški narod, da bi izvedel, ali hoče, da se vojna podaljša do neskončnosti? Kajti taka je demokracija: odreče v najvažnejših trenutkih. Takrat se več ne vpraša suverenga naroda, takrat se več ne govori o volitvah in o glasovanju. Narod se uvrsti v čete in mora poslušati.

»Poskusili smo, kar se je dalo, da bi ga primorali, da vztraja v nevtralnosti in

da uživa mir in blagostanje — izredna darila v razburkanem svetu.« Ako bi bili ostali nevtralni, ne glede na nečastnost, bi bili danes v najgroznejši bedi, ker je jasno, da bi nam nobena od obeh strank ne prihitela na pomoč.

Bajka o »sunku z bodalom«

»Toda Mussolini ne bo mogel vzdržati skušnjave, da ne bi zahrbtno zabodel poražene Francije in Anglije, o kateri je mislil, da zanjo ni več nade.« Zdaj bo treba govoriti nekoliko o tem znamenitem »sunku z bodalom«. Vstop Italije v vojno je bil predviden v 5. junij. To je bil moj dan, ki sem ga sam določil in nemški glavni stan nas je prošil iz tehničnih razlogov, o katerih danes ni treba govoriti, naj odloži vstop v vojno do 10. junija.

Nihče ni mislil, da bo konec vojne v Franciji tako napoln. Najmanj od vseh pa menda ravno Churchill, ki je nekoliko mesecev poprej obudoval v Parizu mimohod francoske vojske, 14. julija, in je vzklikal tej vojski kot najmočnejši in najslabotnejši na svetu. Toda polom je bil splošen. In z druge strani, ko smo mi napadli, so bile francoske planinske brigade nedotaknjene, skoro nedotaknjeno letalstvo predvsem nedotaknjena mornarica. To je zelo važno v vojni, ki se mora razvijati v Sredozemlju, in zato dopuščamo en trenutek zaradi polemike, da smo mi zadali Franciji ta sunek. Ta oči bi en sam spričo sto sunkov z bodali, ki jih je Francija zadala v hrbet Italije v tolikih stoletjih zgodovine, odkar so bili Gale, potolčeni pri Talamoni do Mentane.

Srce iz kamna in srce iz mavca

Churchill nadaljuje: »Njegove (Mussolinijeve) blazne sanje o cesarski slavi, njegovo poželjenje po osvovitvah in po plenju, in brezprimerna surovost njegovega trinošstva, so ga dovedle do tega sramotnega in usodnega dejanja. Zaman sem ga opominjal. (Zbornica ne smeje). Ni hotel razpravljati, brez odmeva je ostal modri poziv ameriškega predsednika v tem kamnitem srcu.« Zdaj pravi v kamnitem srcu, če bi bil pa poslušal poziv ameriškega predsednika, bi bil dejal v svoji notranjosti: »Ta mož ima srce iz mavca!« Njegova hijenska čud je prešla vsako mejo dostojnosti in zdravega smisla. Pravijo, da je ta gospod potomec vojvodske družine in da ima mnogo sinje krvi v svojih žilah. V mojih žilah pa se pretaka čista in zdrava kri kovača. In v tem trenutku se čutim neskončno bolj gospoda, kakor ta človek, iz katerega ust, smrdečih po alkoholu in tobaku, prihajajo take nečedne nizkotnosti.

Italijanski vojak se ne boji primere z najboljšimi vojaki na svetu

»Njegov imperij je šel po vodi.« Zadnja beseda se ni bila izrečena. Jaz vem, da ni niti enega Italijana, ki bi ne hotel zopet preživeti spomladi leta 1936. »Smrti bo stiska v kleščah nesrečno italijansko zemljo. Kaj lahko Italijani napravijo proti temu? Kratak sprehod z dovoljenjem Nemcev vzdolž obale, bežen posej Korziki, kravovo borbo proti junakim domoljubom Jugoslavije, sijaj nemiljive sramote Grčije, ruševine v Genovi, Turinu in Milanu.« Zdaj ne sme biti dovoljeno nikomur in torej najmanj pa britanskemu premieru, da količkaj pedvomi o vrlinah in junastvu italijanskih vojakov. Nemški tovariši so prvi, ki to potrjujejo. Poljubljen italijanski vojak na kopnem, na morju in v zraku pod dobrim vodstvom in dobro oborožen s svojimi pogumom, s svojo odpornostjo proti nevšečnostim, s

Ne vodi se vojna brez sovraštva do sovražnika

Tudi italijanski narod zna biti trd in neizpros

Gospodje, ne vodi se vojna brez sovraštva do neprijatelja. Ne vodi se vojna, ne da sovražimo neprijatelja od jutra do večera ter vse ure dneva in noči, brez širjenja tega sovraštva in ne da bi to sovraštvo postalo notranje bistvo nas samih. Treba se je enkrat za vselej iznebiti vseh aapačnih občutljivosti. Imamo proti sebi suroveže, barbare. Rim, ki je bil tudi usmiljen po zmagi, je bil neusmiljen, kadar je šlo za obstoj rimskega naroda. Zato je treba reagirati z največjo odločnostjo proti vsem namenom, ki bi hoteli oslabil našega duha ter napraviti napadno podobo italijanskega naroda, češ da je slednji zmožen samo nežnih stvari. Če je kje kak narod, ki je bil zelo trd v stoletjih od zgodnjega srednjega veka (na žalost smo bili zelo trdi med seboj) je to italijanski narod. In šele po padcu slavne firentinske republike (toda tudi takrat je že bila neka »peta kolona« pod poveljstvom Malateste Baglionea) se začel razdobje nebojevitosti Italijanov, razen v Piemontu. Od takrat se je med arkadijo, baleti in petjem razširila po svetu običajna rečenica, da se mora Italija baviti samo s čopiči, dieti in godali.

Povedal vam bom stvar, ki vas bo iznenadila. Nekaj gorastnega, morda celo krivoverskega. Rečem vam, jaz bi rajši imel v Italiji manj kipov, manj slik v muzejih in več zastav, uplenjenih sovražniku. Italijanski narod današnjice je ob-

čudovanja vreden v vseh slojih, od aristokracije do malega človeka. Ne more se več zahtevati od italijanskega naroda. Ne morejo se zahtevati navdušene manifestacije v stalnem zaporedju. V resnici bi hotel poznati oni narod, ki lahko v tej vojni manifestira vzdržema. Navdušenje je ličen moment življenja posameznika, ličen moment pa je nujno zelo redek v življenju naroda. Ako bi poznal človeka, ki bi bil navdušen od jutra do večera ter v vsem svojem dejanju in nehanju, bi začel dvomiti nad njegovo pametjo.

Discipliniran narod

Italijanski narod dela, je discipliniran ter ni nikoli izvršil kake sabotaže. Nikoli ni bilo niti najmanjšega znaka za demonstracije proti vojni. Samo neka ženska, ki je ne imenujem, ker ne zasluži tega, ker bi se ji morda dalo preveč časti (saj se je našel človek, ki je uničil svetišče Diane Efeske, da bi bil ovekovčen v zgodovini), samo neka ženska v Genovi pravim, je kričala, da hoče mir. Jaz mislim, da ta njena želja ni vsebovala ničesar nečloveškega. Kasneje se je ugotovilo, da je imela na prstih obilico prstanov, zato se lahko misli, da je pripadala onemu sloju, ki so jih v časih Clompov v Firenci imenovali »tolste ljudi«.

Toda vse italijanske žene so čudovite. Lahko se reče, polne reda in meščanskih vrlin. So v resnici velika neizbrana zalo-

ga življenjske in moralne sile naroda. Disciplinirana tega naroda ne more biti načeta od onih, ki jim mi pravimo »nosilci bacilov«. V narodu, ki ima šest in štirideset milijonov duš, so razni temperamenti. So vsi odenki moralnih možnosti. So tudi taki, ki imajo kočljiv, zamotan in bolan živčni sistem. Je razumljivo, da spadajo v kategorijo črnogledov, ki si obvezujejo glavo ne samo, preden so si jo razbili, marveč še preden nastopi daljna grožnja, da jim jo kdo razbije. Ti ljudje so navsezadnje neškodljivi. Verujejo vse in pozabljajo vse.

»Dokumenti bedastoče«

Imam brošuro z naslovom »Dokumenti človeške bedastoče« in v njej so zbrani vsi glasovi, ki prihajajo do vas in do mene. Ali se ne spominjate n. pr. pred četvrtjo »tedna junakov«? Ves teden bi italijanski narod ne smel jesti kruha in bi mo-

ral doprinesati to žrtev v slavo jumaštva naših vojakov. V izvestnem trenutku pa se je pojavil glas, da je treba sprejeti, nekateri so dejali dvesto, drugi šeststo, en milijon ali dva milijona Nemcev, evakuiranih iz bombardiranih mest (skoraj bi se reklo, da je to narobe sveti).

Nazadnje sem oni večer, ko sem odredil izkrcanje na Korziki, podvel običajni upravni ukrep, ter sem zaprl telefone. Takoj se je raznesel glas: Tisti gospod, ki mu je v tem trenutku čast govoriti pred vami, je umrl pod nožem nespretnega operaterja, ki bi kasneje gotovo dejal, da je operacija odlično uspešna, če tud, bi bil bolnik drugačnega mnenja.

Za vse daje jasen odgovor italijanski narod, od katerega ne smemo zahtevati onega, kar že sam daje iz proste volje, to je svojo disciplino, svoje razumevanje in svojega duha požrtvovalnosti.

Sedanja vojna je za Italijo posvečena vojna

Velik narod, kakor je italijanski, ni mogel oklevati v tej orjaški borbi, ki bo spremenila svet

Italijanski narod si je popolnoma svest te vojne. To ni samo potrebna vojna, marveč je vojna, ki jo proglašam za posvečeno in kateri se nismo mogli na noben način ogniti. Naš položaj nam nalaga vedno tole izbiro: ali gremo z enim, kadar se hoče rešiti vprašanje naših celinskih meja, ali z drugim, kadar se hoče rešiti vprašanje naših pomorskih meja. Velik narod kakor je italijanski, ne more oklevati in mi smo ponosni, da sodelujemo v tej orjaški borbi, ki je določena, da izpremeni svet v zemljepisnem, političnem in duhovnem pogledu.

Napovedi za bodočnost ne ljubim. V ostalem je govorjenje o mirovnih namerah brez pomena. Pustimo to besedičenje našim neprijateljem. Lahko samo omenimo, da oni varčujejo s točkami: od štirinajstih točk imamo samo še štiri. To je že nekaj. Toda zadnje izkustvo nas mora poučiti.

Mislím, da jih je malo med nami, ki niso šli gledat Wilsona, ki je prispeval v Evropo. Zdelo se je, da prihaja Mesija. Imenovali so ga celo za rimskega meščana. Potem je ta mož odšel v Ameriko. Ni hotel več sodelovati v onem Društvu narodov, ki ga je sam ustanovil. Ni hotel več mešaveti v onih svetilih, ki jih je sam zgradil, in to je bila morda najbolj inteligentna poteza njegovega življenja. Končno se je nekada dne izvedelo, da je bil sprejet v okrevajočo kliniko za živčne bolezni. To je puritanski izraz, da ne rečemo, kakor navadno pravimo preprosti ljudje, v norišnico.

Tudi cilji v tem razširjevanju vojne, cilji teritorialnega in političnega značaja, so izgubili nekoliko na svoji važnosti. Sedaj gre za večne vrednote. Gre za biti ali nebiti. Danes je v resnici v teku silovita borba med dvema svetovoma. Nikoli ni zgodovina človeštva videla sličnega prizora, kakor je ta, v katerem smo mi med velikimi soudeleženci.

Zbornica tolmači misli in voljo vsega naroda

Soglasno in z vzklikom sprejeto dnevno povelje — Hvalna misel padlim — Pozdrav junakom na frontah

Nadvse goreče ovacije so pozdravile konec Ducevega govora. Skupščina je dolgo vzklikala: Duce! Duce!

Duce je stopil s tribune, nacionalni svetniki so zapustili svoje klopi in se zbrali v polkrogu pred vladnimi sedeži, vzklikajoč strastno, v izraz svoje udanosti Duceju. Zapeli so himno »Glovinazzia«.

Takoj po Ducejevem govoru je bilo izglasovano z vzklikom naslednje dnevno povelje, ki so ga predložili nacionalni svetnik Del Croix, predsednik združenja vojnih invalidov ter nacionalni svetniki, imetniki zlate kolajne Paolucci, Rizzo Di Grado, Rossi Amilcare Lunelli ter nacionalni svetniki, očetje padlih v vojni, Cobolli Gigli, Ferretti di Castel Ferretto, Assinari di San Marzano in Lojano ter nacionalni svetnik Ezio Garibaldi.

»Zbornica fašijev in korporacij, ko je slišala visoko in odločno Ducejevo besedo v odgovor na drzne laži in grožnje sovražnika, dviga svojo ponosno in hvalno misel junakom, padlim na vseh frontah za obrambo in veličino Domovine. Pozdravlja hrabre vojske Italije, slavna mesta in neguano prebivalstvo ki je bilo cilj morilskega in uničevalnega nasilja sovražnika. Zopet potrjuje odločno voljo italijanskega naroda po odpru in borbi v neporušljivi veri za zmago. (Izredno živahno in dolge ovacije!)

Nacionalni svetnik Paolucci je takole objasnili dnevno povelje:

»Tovariši! Dnevno povelje, ki so ga z menoj tovariši predložili in ki vam ga je predsednik prečital, gotovo ustreza v svoji kratkoči soglasnemu čustvu vseh in gotovo ne bi potrebovalo pojasnjevanja po čudovitem govoru, ki smo ga poslušali z gorenjostjo in ponosom in v katerem se kažejo v svoji kruti stvarnosti dejstva, katerih smo bili priča in katerih smo se udeležili. Vendar je potrebno, da se v tej zbornici iz ust najskromnejšega med vami in s kratkimi besedami znova potrdi naša neukrotljiva volja po borbi do zmage. Italijanski narod je dobro premeril prepad, v katerega bi padel, če bi opustil v svoji odporni sili. Naše življenje in življenje naših sinov bi postalo beda, ki je ni mogoče označiti. Narod ve, da bo borba dolga, huda in težka, da bo zahtevala žrtve, trpljenje in bolečino, ve pa tudi za kaj gre: Ne za srečo ljudi, temveč za življenje celih generacij.

Predlogo smo bili varani in zasmehovani od tistih, ki se nam z ene strani prilzujejo, z druge pa nam grozijo, kačoz nam pot nečasti in podlosti. Fašizem se je rodil iz krivice, ko so žrtve doživeto razočaranje

Naloga trenutka je: Bojevati se!

Naloga trenutka je edino tale: bojevati se! Bojevati se, skupno z našimi zavezniki, bojevati se ramo ob ramo z Nemčijo. Tovarištvo med nami in Nemci postaja vsak dan globlje, postaja način skupnega življenja. Smo dovolj sorodni in dovolj različni, da se razumemo, da se vzajemno spoštujemo, da zlijemo v eno vse naše sile, ki so stvar enotna. Ne smemo se več delati razlike, saj jih tudi naši sovražniki ne delajo. Oni hočejo uničiti fašizem in pod to besedo razumejo vse gibanje evropske mladine, razumejo narodni socializem, razumejo naš Fašizem, razumejo falangizem, razumejo države in narode, ki so se osvobodili ideologij »nesmrtnih« načel.

Nihče si ne dela utvare o tem, kaj bi bila »Pax Britannica«. »Pax Britannica« bi bila s to pomnoženi Versailles. Britanci se vojskujejo z enim samim namenom. Hočejo potlačiti svet v položaj, v kakršnem je danes Indija. Hočejo, da vse človeštvo dela, da bi dalo sto let mirnega življenja Britancem. Hočejo svet sužnjem, da zajamčijo angleškemu narodu njegovih pet vsakodnevnih prebav.

Zdaj tovariši, se je treba bojevati za žive, treba se je bojevati za bodočnost, toda tudi za mrtve. Treba se je bojevati, da bi žrtve naših mrtvih ne bila zaman.

Da bi ne bila zaman žrtve onih, ki so padli v skvadrh, onih, ki so padli v etiopski vojni, v španski vojni in v sedanji vojni. Štiri in trideset tisoč fašistov, med katerimi je tisočpetsto starešin! Oni, ti mrtvi nam zapovedujejo z ukazujočim glasom, boriti se vse do zmage. Mi se pokorimo! —

Da bi ne bila zaman žrtve onih, ki so padli v skvadrh, onih, ki so padli v etiopski vojni, v španski vojni in v sedanji vojni. Štiri in trideset tisoč fašistov, med katerimi je tisočpetsto starešin! Oni, ti mrtvi nam zapovedujejo z ukazujočim glasom, boriti se vse do zmage. Mi se pokorimo! —

Da bi ne bila zaman žrtve onih, ki so padli v skvadrh, onih, ki so padli v etiopski vojni, v španski vojni in v sedanji vojni. Štiri in trideset tisoč fašistov, med katerimi je tisočpetsto starešin! Oni, ti mrtvi nam zapovedujejo z ukazujočim glasom, boriti se vse do zmage. Mi se pokorimo! —

Da bi ne bila zaman žrtve onih, ki so padli v skvadrh, onih, ki so padli v etiopski vojni, v španski vojni in v sedanji vojni. Štiri in trideset tisoč fašistov, med katerimi je tisočpetsto starešin! Oni, ti mrtvi nam zapovedujejo z ukazujočim glasom, boriti se vse do zmage. Mi se pokorimo! —

Da bi ne bila zaman žrtve onih, ki so padli v skvadrh, onih, ki so padli v etiopski vojni, v španski vojni in v sedanji vojni. Štiri in trideset tisoč fašistov, med katerimi je tisočpetsto starešin! Oni, ti mrtvi nam zapovedujejo z ukazujočim glasom, boriti se vse do zmage. Mi se pokorimo! —

Da bi ne bila zaman žrtve onih, ki so padli v skvadrh, onih, ki so padli v etiopski vojni, v španski vojni in v sedanji vojni. Štiri in trideset tisoč fašistov, med katerimi je tisočpetsto starešin! Oni, ti mrtvi nam zapovedujejo z ukazujočim glasom, boriti se vse do zmage. Mi se pokorimo! —

Da bi ne bila zaman žrtve onih, ki so padli v skvadrh, onih, ki so padli v etiopski vojni, v španski vojni in v sedanji vojni. Štiri in trideset tisoč fašistov, med katerimi je tisočpetsto starešin! Oni, ti mrtvi nam zapovedujejo z ukazujočim glasom, boriti se vse do zmage. Mi se pokorimo! —

Da bi ne bila zaman žrtve onih, ki so padli v skvadrh, onih, ki so padli v etiopski vojni, v španski vojni in v sedanji vojni. Štiri in trideset tisoč fašistov, med katerimi je tisočpetsto starešin! Oni, ti mrtvi nam zapovedujejo z ukazujočim glasom, boriti se vse do zmage. Mi se pokorimo! —

Da bi ne bila zaman žrtve onih, ki so padli v skvadrh, onih, ki so padli v etiopski vojni, v španski vojni in v sedanji vojni. Štiri in trideset tisoč fašistov, med katerimi je tisočpetsto starešin! Oni, ti mrtvi nam zapovedujejo z ukazujočim glasom, boriti se vse do zmage. Mi se pokorimo! —

Da bi ne bila zaman žrtve onih, ki so padli v skvadrh, onih, ki so padli v etiopski vojni, v španski vojni in v sedanji vojni. Štiri in trideset tisoč fašistov, med katerimi je tisočpetsto starešin! Oni, ti mrtvi nam zapovedujejo z ukazujočim glasom, boriti se vse do zmage. Mi se pokorimo! —

Da bi ne bila zaman žrtve onih, ki so padli v skvadrh, onih, ki so padli v etiopski vojni, v španski vojni in v sedanji vojni. Štiri in trideset tisoč fašistov, med katerimi je tisočpetsto starešin! Oni, ti mrtvi nam zapovedujejo z ukazujočim glasom, boriti se vse do zmage. Mi se pokorimo! —

Da bi ne bila zaman žrtve onih, ki so padli v skvadrh, onih, ki so padli v etiopski vojni, v španski vojni in v sedanji vojni. Štiri in trideset tisoč fašistov, med katerimi je tisočpetsto starešin! Oni, ti mrtvi nam zapovedujejo z ukazujočim glasom, boriti se vse do zmage. Mi se pokorimo! —

Da bi ne bila zaman žrtve onih, ki so padli v skvadrh, onih, ki so padli v etiopski vojni, v španski vojni in v sedanji vojni. Štiri in trideset tisoč fašistov, med katerimi je tisočpetsto starešin! Oni, ti mrtvi nam zapovedujejo z ukazujočim glasom, boriti se vse do zmage. Mi se pokor

Močne, jasne in odkrite besede

Včeraj so tudi ljubljanci poslušali Mussolinijeve besede, namenjene italijanskemu narodu. Mussolinijev govor sicer ni bil v naprej napovedan, toda oddajala ga je tudi ljubljanska radijska postaja in meščanom so ga prinašali zvočniki. Tako smo lahko bili tudi mi neposredno priča velike zgodovinske ure, ko je Duce s svojimi znanimi besedami jasno, mirno in odločno povedal italijanskemu narodu — in vsemu svetu — vso resnico o vojni.

Govor je odkril dve veliki vrline: to častno: Mussolinijeva moč, tega, kajlene ga duha in prav tako močnega borbenega, odprtega in poštenega duha italijanskega naroda v orožju. Mu solini je govoril tako, kakor zna le on govoriti: govoril je z mladeniškim ognjem, govoril jasno in odkrito, kakor so mu to narekovele same besede resnice, ki jih je spregovoril. Iz njegovih ust so prihajale besede, kakor da bi bile izklesane v logiki, ki vse podira kar je laž, zavijanje ali siepomisenje. Natosil je v zgrajenem redu vse ono: resnice, ki jih je zaradi sovražnih laži postavil kot na protje onemu drugemu, sovražnemu svetu. Z njimi je samozvestno in kakor odgovorja italijanskemu duhu, prikazal ne le italijansko poslanstvo v tem zgodovinskem trenutku, temveč tudi sveto pravico Italije do boljše bodočnosti, njeno novo zgodovinsko poslanstvo v družbi vseh mladih sil Evrope proti temnim silam preteklosti, ki se zbirajo v ovrzanih taboru.

V svojih veliki resničnosti, ki je ena največjih njegovih vrlin, je Mussolini sam posebej izpostavil vsega italijanskega naroda, ki prav tako ljubi resnico in ki mu nič ni bolj odvrtno od nestrane zavljanja dejstev. Zato je Mussolini pobijal vse sovražne laži o Italiji s številnimi v rokah, s številnimi, ki preneso sleherni kritiko, ki vzdrži sleherni analizo. Tako je z nekaj krepkimi in močnimi udarci razbil vse sovražne utvare, vse gradove, ki jih je sovražnik zidal v oblake glede italijanskega naroda. Iskri, ki so se iskri izpod teh udarcev, so bile tako svetle, da so morale razsvetliti vse temne kotičke, kamor bi se upala zateči — laž.

In tako je Duce z nekaj krepkimi zamahom porušil vse, kar je sovražnik morda leta gradil na svoji laži o Italiji. Predvsem je svetu povedal resnico o italijanskem narodu in povedal jo je tako iz srca temu narodu, da ne more biti danes nikjer na svetu nobenega dvoma glede položaja italijanskega naroda v tej vojni? Italijanski narod se junsko bori in bori se bo tem bolj junsko in tem večje bodo njegova borbeno odpornost, njegova poštenost in njegova vera v končni uspeh, kolikor silovitejšje zapreke bi ga na poti do zmage še čakale. Njegova vera v zmago pravične stvari, za katero se italijanski narod danes bori, je neomajna. Noben terorizem in nobeno barbarstvo ne more streči teh velikih vrlin italijanskega naroda, ki je prav pod fašizmom in pod Ducejem modrim vodstvom dokazal, kolikšnih čudovitih življenjskih sil vir je v njem.

Razlika med Churchillovim sramotljivim in zaničevalnim govorom in med Mussolinijevo jasno, do groznosti stvarno besedo, mirno besedo samozavestnega naroda, je kakor med nočjo in dnevom. Mussolini ni svojemu narodu prav nič prikril od vojne resnice, Churchill pa je svojega obogatil le z novo utvaro: utvaro o lahkem strelju italijanskega odpora, o zlomu italijanske morale, o razbitju kot kremen trdne italijanske notranje fronte.

Bilo bi nespametno misliti, da bo narod, ki se zaveda svojega velikega zgodovinskega poslanstva v preteklosti, sedanjosti in bodočnosti, na takšna izzivanja odgovoril drugače kakor s še večjo notranjo strnjeno, s še večjo povezanostjo in še večjo borbenostjo. Kdor o tem še ni bil prepričan, ga je prepričala izklesana, jasna in odločna Mussolinijeva beseda, ki je bila beseda pravega in resničnega ter največjega sina tega naroda, ki ni nikdar kaj drugega povedal, kadar koli je govoril, kot smo to, kar je sam italijanski narod hotel, da izpove v njegovem imenu. V tem je ona velika povezanost Mussolinija z narodom in naroda z Mussolinijem ter s tem fašizma in naroda, ki je sovražnik — zlasti ne tako dedno obremenjen sovražnik kakršni so Angleži — ne bo mogel nikdar doumeti.

Uspehi nemških lovskih letal

Berlin, 2. dec. s. Angleži so izgubili 1. decembra, kakor je bilo že objavljeno, nad francosko obalo 7 letal. Poudariti je treba, da je od sestreljenih letal 5 najmodernejšega tipa Beaufighter. Iz vojaškega vida se doznava, da so 1. decembra popoldne nemški lovci, tipa Fock-Wulf prestregli nad Biskajskim zalivom skupino letal Beaufighter in jih prisilili k borbi. V nekaj minutah sta dve nesprotni letali strmoglavili v morje, dočim je tretje letalo skušalo pobegniti, toda izredno brzi Fock-Wulfi so ga takoj dosegli in ga nekaj minut nato zrušili. Okrog 15. ure sta bila dva nadaljnja Beaufighterja žrtev nemških lovcev zapadno od Bresta.

Porazi Čangkajskih čet

Nanking, 3. dec. s. Čete kitajskega narodnega odpora so prizadele Čangkajskovi vojski v teku zadnjih operacij v Anhueju hude izgube na ljudeh in na vojnem materialu. V vzdušnem šantungu so japonske čete obklopile 10.000 komunistov in čungkingovskih vojakov. Prizadele so jim hude izgube ter ujele mnogo nasprotnikov. Drugi japonski oddelki so izvršili važne akcije vzdolž železnice Kanton-Hankou, ter so tudi tu sovražniku prizadele znatno škodo.

Stavbna nesreča na Portugalskem

Lizbona, 3. dec. s. V stolnici sv. Petra v Guinereu se je zrušil hodnik pod težo nekoliko stotin siromanih ljudi, ki se čakali na miloščino. Pri tem je našlo smrt 10 oseb, 50 pa jih je bilo ranjenih.

Potres v Španiji

Madrid, 3. dec. s. Potres srednje sile so ugotovili danes v vsej pokrajini Alcantare; zlasti močan sunek se je občutil v Minivaru in v Elli. Javišnje so poškodbe nekatereh poslopij, elavskih žrtev pa ni bilo, dasi je potres hudo preplašil ljudi.

Zahvala in zvestoba črnih srajc in naroda

Poslanica direktorija Stranke, prečitana na seji, katere so se udeležili Zvezni tajniki iz vse države

Rim, 2. dec. s. Direktorij stranke je imel v palači Venezia pod predsedstvom Duceja sejo, ki je trajala od 17. do 18. Ko so se polegale akklamacije, s katerimi so člani direktorija pozdravili Duceja ob vstopu v dvorano, je tajnik Stranke prečital naslednjo poslanico:

»Duce! Zvezni tajniki vse Italije, zbrani na sestanku v Liktorskem domu, ki so poslušali Vašo visoko besedo, Vam v imenu vseh črnih srajc izreka svojo zahvalo in ponavljajo svojo zvestobo, italijanski narod, ki živ. že nad 20 let v junjski brazdi Vaše ideje, z največjim navdušenjem, ki ga je dvignilo na dostojno mesto v svetu, Vam zagotavlja, da odmeva ta zgodovinska ura Domovine v vseh sreih in vseh žilah ter da se istovet; z Vašo gotovostjo. Okrog Vas se prepičan in zvest zbira narod, ki v Vas veruje, ker ve, da ga vodi z umom in srcem po poti časti in veličine.

Stranka, srce italijanskega naroda, posvečuje to resnico s krvjo tisočev in tisočev padlih, potrjuje vam svojo udanost in izkazuje Vam svojo ljubezen s tem, da je dala Domovini v orožju življenje Fašistov, ki ga vi oblikujete tako, da je krepostno in edino vredno, da ga živimo. Proti glumaškemu brbljanju onega, ki goji sramoto, no utvaro, da je mogoče uničiti Italijo, je ves naš narod pripravljen na sleherno odpoved in na sleherno žrtev, trdno uverjen v svojemu sklepu, da se bori do svoje zmage.

To Duce, Vam preko zveznih tajnikov izpovedujejo Črne srajce Italije. Po njih govori narod, narod vojnih jarkov, narod mest in vasi, govori Vam in Vas prosi, da bi Vam smel spet in spet reči, da se italijanski narod v Vas in preko Vas smatra za činitelje zgodovine.

Po prečitaniu poslanice so vsi navzoči priredili nove manifestacije Duceju. Minister Vidussoni je nato podal obsežno poročilo o delovanju narodne fašistčne stranke v zadnjih mesecih, ki bo ob svojem času objavljena. Po poročilu je spregovoril Mussolini.

Vladar sprejel generala Garibaldija

Rim, 2. dec. s. Nj. Vel. Kralj in Cesar je sprejel v avdienci generala Ezza Garibaldija, predsednika izvršne komisije za spominsko okostnico na Gianicolo. General je predstavil vzvišenemu Vladarju nekatere člane komisije. Poklonil je Nj. Vel. Kralju in Cesarju prvi odtis kataloga za Rim padlih borcev v letih 1849 do 1870, ki se začneja z Giuseppeom Garibaldijem leta 1849, in ki je bil v zadnjem času dopolnjen po skrbnih raziskovanjih z obširno dokumentacijo. Vzvišeni Vladar je z veseljem sprejel darilo in izrazil generalu Garibaldiju in članom komisije svoje visoko zadovoljstvo.

Silen vtis Ducejevih izvajanj na inozemstvo

Berlinska sodbja: Govor je bil grandiozen! — Govor je blamiral vso anglosaško propagando

Berlin, 2. dec. s. Na današnji konferenci inozemskih novinarjev v zunanjem ministrstvu je bil prečitani dolg izvelek Ducejevega govora. Šef tiskovnega urada zunanjega ministrstva, opolnomočeni minister Schmidt, je pred čitanjem tega izvečka dejal: Prvi in neposredni vtis govora bi se dal zelo enostavno izraziti s temi besedami: Govor je grandiozen!

Tekom popoldneva so na pristojnem mestu izjavili tole: Tudi to pot so bile Ducejeve besede jasne, točne in dokončne in bi bile vse razlage odveč. Vsek stavek, vsaki njegov izraz in vsaka beseda, so tako preprečevalno govorili, da ne potrebujejo komentarjev. Vsi, prijatelji in sovražniki so lahko občutili tudi najbolj skrite odtenke, kakor tudi pomen nekaterih ironičnih mest in sarkazmov. Odgovor Churchillu bi ne mogel biti bolj uničujoč; lahko rečemo, da je bil tak, kakršnega je britanski minister zaslužil. Frenetično odobravanje, s katerim so združene zakonodajne komisije Zbornice fašiste in korporacij, sprejele Ducejev govor, so hotele poudariti čustva, ki prevečajo ves italijanski narod, zlasti pa trdni sklep za borbo do končne zmage, ki ne bo mogla izostati.

Poslednje izdaje večernih listov objavljajo govor pod celostanskimi naslovi, poudarjajo glavna njegova mesta, zlasti odgovor Churchillu. Opozarjajo tudi na to, kar je Duce izjavil glede vojne z boljševiki Rusijo in glede vojne v Franciji. Sarkastične ugotovitve glede »junake« epizode pri Toulonu pa enkrat za vselej spravljajo s sveta smešne trditve anglosaške propagande.

»National-Zeitung« piše v tej zvezi: Bil je zares zabaven prizor, ki so ga nudili te dni Francozi, Anglosasi in celo Švicarji, ki so hoteli v samopopetivni francoski edicije v toulonskih vodah videti nekako »junako tragedijo«. Kar se tiče Francije, je točno in jasno da smo priče novi samoutrvari, poslednji v verigi utvar, ki je obeleževala postopanje francoskega naroda in njegovih voditeljev in ki je prispevala k temu, da je bil francoski narod pognan v moralni prepad, v katerem se je sedaj znašel.

Občudovanje v Zagrebu

Zagreb, 2. dec. s. Veliki Ducejev govor je napravil globok vtis v političnih in diplomatskih krogih v Zagrebu, kakor tudi v širokih množicah. Smatrajo ga ne le za ponosen odgovor zverinskemu napadom britanskega letalstva na italijanska mesta in Churchillovim izpadom proti sami Mussoliniji oseb, temveč tudi za nadvse slovesno potrdilo neugnanega odprtega duha italijanskega naroda. Govor je bil iskren, jasen in poln vere, tako da ne bi moglo biti nikjer na svetu glave, ki bi mislile, da so v tem pogledu mogoča kaka dvoumna tolmačenja.

Tako tolmačijo Ducejeve besede v zagrebških vladnih krogih. Listi so v svojih izrednih popoldanskih izdajah objavili govor v dolgem izvečku agencije Stefani na prvih straneh z Ducejevimi slikami in pod velikimi naslovi. Spričo pozne ure niso še objavili komentarjev.

Budimpešta: Duce je odgovoril z rimsko močjo

Budimpešta, 2. nov. s. Ducejev govor je bil takoj razširjen po vsej Madžarski. Popoldanski listi so ga objavili na prvih straneh pod ogromnimi naslovi, poudarjajo v mastnem tisku vsa pomembnejša mesta. Oficiozni list »Budapesti Ertesito« opozarja zlasti na izredni pomen Ducejevega izjave v sedanjem trenutku, kajti njih vsebina je popolnoma porušila grad laži, ki ga je zgradila britanska propaganda. Italijanski narod je danes bolj ko kdaj kolli doslej stranjen proti sovražniku, čigar barbarski nagoni se izliva jo na neoboroženo prebivalstvo in na spomenike tisoletne rimske civilizacije. Ducejeve besede izražajo v jasni in točni obliki neugnan vojsko vsega italijanskega naroda, da nadaljuje to vojno do končne zmage.

Beseda Rima, piše list »Magyar Orszag«, bo prav gotovo vzbudila v vsem svetu največje zanimanje. Duce, največji Italijan naših dni, je odgovoril na nekvalficirani izpad britanskega premiera z rimsko močjo

in plemenitostjo jezika, ki nima primere. V luči Ducejevih izjav, ki jih prevetava moška moč in moška iskrenost, je jasno, da se bo italijanski narod, ki je dal že nešteto dokazov o lastni moči in hrabrosti, še nadalje boril v vedri disciplini in z železno voljo. Madžari ki narod, zaključuje list, je ponosen, da je povezan z italijanskim narodom in da se lahko bori za uresničenje novega evropskega reda, kakršnega hoče ta Duce in Hitler.

Sofija: Govor izredne zgodovinske važnosti

Sofija, 2. dec. s. Zabeležilo se lahko že prvi odmevi Ducejevega govora v političnih in novinarskih krogih Sofije. Prvi list, ki je objavil v dolgem izvečku agencije Stefani Ducejev govor, je bil oficiozni večerni list »Večer«, ki je govoru dal velik naslov čez vso prvo stran in ga opremil z naslednjim komentarjem:

»Vodja fašistične Italije je imel govor izredne zgodovinske važnosti. Govoril je odkrito in z največjo odločnostjo, v slogu vojaka. Italija, se je vedno trdovratno borila za svoje ideale, bo tudi to pot dosegla založenje in uresničenje svojih svetih pravic. V Mussolinijevi besedi, se je odražala misel vsega italijanskega naroda. Ducejev govor je krepak odgovor Churchillovemu malenkostnemu blebetanju, Italija, ki je s svojimi zavazniki v trojem paktu in protikominternem paktu združena v borbi na življenje in smrt, doprinaša pomemben delež k uresničenju in nastopu nove dobe mednarodne pravčnosti. Nobena sila na svetu in noben dogleek ne bodo mogli Italijo odvrniti od izbrane poti. Italijanski narod koraka tudi sedaj, kakor že doslej, z nezlomljivim pogumom na poti k uresničenju svojega velikega zgodovinskega poslanstva; Dokončne zmage proti anglosaški plutokraciji in boljševizmu.«

V nekem drugem članku piše isti oficiozni organ med drugim: »Duh italijanskega naroda je vedno zelo visok. Churchill, ki danes grozi, je oni isti čarovnik, ki se je pred vstopom Italije v vojno obrnil na italijanski narod z mamili sirene. Barbarsko bombardiranje italijanskih mest dokazuje, da Angleži niso doumeli odporne, borbene in poštenostne sposobnosti Italijanov. Borba, grožnje in težave vseh vrst lahko samo utrdijo borbeno voljo italijanskega naroda. Italija je danes duhovno in vojaško močnejša ko kdajkoli poprej.«

Vtis v Bukarešti

Bukarešta, 2. dec. s. Ducejev govor so nocoj po popolnem besedilu agencije Stefani prečitali v vseh rumunskih radijskih postajah in objavili so ga tudi večerni listi. Pod velikimi naslovi in z mastnimi poudarki so govor označili kot »velik govor«, poudarjajoč v njegovi objavi in s podnaslovi vse, kar je Italija storila v 30 mesecih vojne, opozarjajoč zlasti na odločno Mussolinijevo odgovora Churchillu. Pripomniti je še treba, da je bilo zanimanje za ta govor tako veliko, da je veliki dnevnik »Ordinea« nalašč pripravil še tretjo izdajo, v kateri je na petih kolonah objavil dolg izvelek govora. List »Actiuna« pa je prvo stran svoje poslednje izdaje prav tako posvetil Ducejevemu govoru, ki ga je objavil pod naslovom čez celo stran.

Nepopisen vtis v Atenah

Atene, 2. dec. s. Napoved Ducejevega govora, čeprav je prišla nepričakovano, se je bliskovito razširila po vsej prestolnici. Atenska radija ka postaja je takoj postavila zvezo z Rimom in vsi Italijani ter tudi mnogi Grki, ki razumejo italijanski jezik, so govor poslušali. Močna Ducejeva beseda je vzbudila pri vseh naših rojakih čustva ponosa, ginerjosti in vzhlčnosti. Jasnost, s katero je šef fašistične Italije obrazložil najpomembnejše dogodke te vojne, iskrenost, s katero je navedel škodo ob priliki sovražnih barbarskih bombardiranj, mirnost, s katero je obravnaval največja sodbna vprašanja, predvsem pa ostra lekcija, ki jo je dal Angležem in njihovem prvemu ministru Churchill, so vzbudili vtis, ki ga ni mogoče popisati in ki je nelzbrisen. Soglasno poudarjajo, da je bil to eden izmed največjih Mussolinije-

Oddelki italijanske vojske v Rusiji prihajajo v sprednjo postojanko, da ustavijo sovjetski približevalni poskus

Težke sovjetske izgube

Na novo uničenih 166 sovražnih tankov — V 10 dneh so Sovjeti izgubili 309 letal

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 3. dec. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na Kavkazu so narasle vođe in neprehodne poti močno ovirale bojne operacije. Kljub temu so bili na nekaj točkah krajevni boji z močno napadajočim sovražnikom, pri čemer so Sovjeti utrpeli velike izgube. Močne sovražne sile severno od Tereka so bile v protinapadu odbite. Pri tem je bil en sovražni konjeniški polk razbit, zajetih pa mnogo ujetnikov in plena. Bojna letala so zasledovala bežečega sovražnika in uničila mnogo težkega materiala in vozil.

V Kalmiški stepi so nemški motorizirani oddelki z nepričakovanim, daleč segajočim prodorom povzročili motnje v zalednih zvezah sovražnika in so uničili več kolon.

Tudi večerj so se v ozemlju Volge in Dona novi napadi močnih sovražnih pehotnih in oklopnih oddelkov razbili ob žilavem odporu nemških in rumunskih čet. V sodelovanju z močnimi rumunskimi in nemškimi letalskimi silami je utrpel sovražnik velike in krvave izgube. Samo med Volgo in Donom je bilo uničenih 60 sovražnih oklopnih vozil.

V odseku Kalnina in Ilmenskega jezera so oddelki vojske in letalstva vodili nadaljnje težke boje, pri čemer so odbili vse sovražne napade, deloma v protinapadih. 106 sovražnih oklopnih vozil je bilo tukaj uničenih.

V frontnem odseku ob Severnem lednem morju so bila v letalskih napadih razbita zbirališča sovražne vojske. Pristanisce in mesto Murmansk in Kola so bila predmet težkih letalskih napadov.

V času od 11. do 30. novembra je bilo uničenih 309 sovražnih letal, in sicer 220 v letalskih bojih, 71 od protiletalskega topništva, 15 od oddelkov vojske, ostala pa na tleh. V istem času smo na vzhodni fronti izgubili 83 lastnih letal.

V zapadni Cirenaiiki je prizadejalo letalstvo sovražniku zopet velike izgube na oklopnih, izvidniških vozilih in oskrbovalnih vozilih. Pristaniske naprave Tohruka so bile v pretekli noči cilj močnega letalskega napada.

Pri krajevnih bojih v Tunisu smo zajeli 200 ujetnikov. 34 sovražnih oklopnih vozil in 6 oklopnih izvidniških vozil je bilo uničenih. Sovražna oskrbovalna pristanišča v francoski severni Afriki so bila predmet stalnih napadov iz zraka, pri čemer so bila povzročena velika uničenja.

Nemška podmornica je v zapadnem Sredozemlju z dvema torpednima zadetoma potopila britansko krizarko razreda »London«. Pred obalo Alžirja je bil z bombami zadet angleški rušilec, ki ga je posadka nato zapustila. Neka stražna ladja je bila potopljena.

Rim, 2. dec. s. Duce je v navzočnosti šefa glavnega stana Kr. mornarice admiralja Riccardija sprejel ladijskega kapitana, imetnika zlate kolajne Enza Grossija in posadko podmornice »Barbarigo«. Poveljnik Grossi je odredil posadki, v kateri ni bilo samo topničarja Carla Marchesella, ki je padel ob vojnem topu 1. oktobra, zadet od strojne nekega sovražnega letala, po zdrav Duceju.

Duce je izrazil svoje veliko veselje, da lahko sprejme v sobi, v kateri sam dela za vseh govorov. Ducejev govor je sprotil vedno bolj galvaniziral srca rojakov in še bolj utrdil krepko vero vseh Italijanov, ki žive in delujejo v Grčiji v sigurno in popolno zmago.

V Madridu

Madrid, 3. dec. s. Ves španski tisk pričbuje najvažnejše odstavke Ducejevega govora ter naglašajo zlasti neomajno odločitev Italije za nadaljevanje borbe do končne zmage ramo ob rami z Nemčijo in Japonsko. Veliko poudarka dajejo listi tudi poročilu o delovanju italijanskih Oboroženih sil, kar jasno dokazuje veliko važnost italijanske vojske kot pomembnega činitelja v sedanjih vojni. Tudi Ducejeve oglevore na Churchillove grožnje so vestno zabeležili z dodatkom, da so Ducejeve besede gotovo jamstvo za nezlomljivo voljo Italije, doprinešit kakršne koli žrtve v boju zoper sovražnika. Ob koncu vsi članki soglasno izražajo občudovanje za moško odkritost Duceja in ugotavljajo, da se sovražni propagandi ne bo posrečilo omajati strnjene fronte italijanskega naroda.

Britanski bombniki so v noči na 3. decembra izvedli napade nad zapadno Nemčijo. Na področju Rana in Maina je bila v nekaj krajih povzročena manjša škoda na zgradbah. Pet sovražnih letal je bilo sestreljenih.

Nemška lovka letala so na ozemlju ob južno vzhodni angleški obali podnevi napadla železniške cilje in zbirališča vojske.

Nadaljnje sovjetske izgube

Berlin, 2. dec. s. Kakor se doznava iz vojaškega vira, so se tudi 1. decembra nadaljevale hude borbe južnozapadno od Kalnina in v odseku Toropca. Nemški grenadirji in protitankovski oddelki so uničili 70 sovražnih tankov. Boljševiki so nadaljevali s svojimi napadi, izvedenimi z močnimi silami južnozhodno od Ilmenskega jezera. Vsi sovražni sunki so bili odbiti s hudimi izgubami za nasprotnika. Uničenih je bilo 25 sovjetskih tankov.

Kakor nadalje obveščajo iz istega vojaškega vira, je bila za položaj na vzhodni fronti večmno značilna sprememba temperatura. Bilo je povprečno 10 pod ničlo, izvezmi kavkaska področja. Na Kavkazu so Nemci odbili nekaj sovjetskih krajevnih napadov. Med sunkom nemških tankov, severno od Tereka, so bili doseženi uspehi. Med Donom in Volgo so nemške in zavezniške čete izvedle več protinapadov in dosegle znatne uspehe.

Od 11. do 30. novembra je sovjetsko letalstvo izgubilo skupno 294 letal.

Potopljene velike prekooceanske ladje

Berlin, 2. dec. s. Vrhovno poveljstvo Oboroženih sil javlja, da so med trgovinskimi ladjami, ki so bile potopljene zadnje dni novembra, tudi naslednji parniki: z vojnimi potrebščinami in živem: angleški parnik »Olan Mactuarie« s 6471 tonami, družbe Olan Linee iz Glasgoa, parnik »Polydor« s 5922 tonami, ki je prej pripadal nizozemskemu trgovinskemu brodogradu, ameriški trgovinski parnik »Alaskan« s 5364 tonami, pripadajoč plovni družbi iz New Yorka, trgovinski parnik »Atalaja«, pripadajoč brazilskemu »Lloyd«, s 5555 tonami, poštni parnik »Tijedette« iz Batavije pripadajoč plovni črti Java—Kitajska—Japonska, s 5760 tonami. Ta parnik je lahko prevažal 87 potnikov v kabnah in 1662 potnikov v motokrovju. V mirnem času je parnik oskrboval promet med Batavijo ter kitajskimi in japonskimi pristanišči. Dalje je bila potopljena ladja »Empire Glade« s 7050 tonami, zgrajena leta 1941, last »Blue Star Linee«. To ladjo je poškodovalo topništvo neke naše podmornice.

Duce sprejel poveljnika in posadko podmornice „Barbarigo“ Počasčeni so bili tudi v direktoriju Stranke

italijanski narod in za njegove Oborožene sile, posadko »Barbarigo«, ki je s potopitvijo dveh sovražnih oklopnih povzela slavo naše mornarice. Izrazil je prepričanje, da navzoči čutijo ponos, ko lahko rečejo: »Pripadam podmornici Barbarigo.« Svoje besede je zaključil s pripombo, da dejanja, ki jih je podmornica izvršila in ki jih še bo izvršila, vzbujajo pozornost za poveljnika slavne podmornice in vse njegovo moštvo, ne le pozornost, temveč simpatije in občudovanje vsega italijanskega naroda.

Vsi navzoči so navdušeno vzklkali Duceju, ki se je nato dolgo in prisrčno zdržal v razgovoru z vsakim članom posadke posebej.

Rim, 2. dec. s. V krožku oboroženih sil je nacionalni direktor Stranke proslavil danes posadko podmornice »Barbarigo« v navzočnosti tajnika in podtajnikov Stranke, admiralov Ekse, Balangole in Olive, v zastopstvu mornariškega ministrstva, generalnega podpoveljnika GILA, podtajnika GUFa in inspektorja stranke za bojevniki urad. Poveljnik Enzo Grossi je predaval oficirje, podoficirje in mornarje podmornice imetniku zlate kolajne Vidussontju, ki je naslovil na posadko besede žive simpatije in izrekel ponosno veselje črnih srajc za junako zadržanje v raznih vojnih akcijah. Med navdušenim vzklkanjem Duceju je nato minister Vidussoni objel poveljnika in izročil članom hrabre posadke darilo stranke kot znak hvalečnosti do onih, ki so fašistični mornarici zagotovili eno izmed najslabnejših zmag.

INSERIRAJTE V »JUTRO«

Italijanski in nemški narod sta nerazdružna

Churchillove grožnje Italijanem so prav tako brez uspeha, kakor so bile grožnje Nemcem — Evropa soglasno obsoja angleški barbarizem

Berlin, 2. dec. 8. V zvezi s Churchillovimi grožnjami glede bombardiranja italijanskih mest opozarjajo v berlinskih krogih, da je enak pritisk fomuilar britanski prvi minister pred letom dni tudi glede nemškega naroda, ki ga je postavil pred alternativno: ali naj kapitulira ali pa naj se pušči bombardirati. »Ni moja naloga,« je izjavil zastopnik zunanjega ministrstva, da bi dajal izjave v imenu Italije. Na splošno pa lahko rečem, da Churchill ni še došel, da Os ne predstavlja vsota dveh narodov, temveč blok vzajemnih energij. Grožnje proti nemcu izmed obeh narodov so grožnje proti drugemu izmed njih. Urešitve enega pa so urešitve drugega. Kakor bi si Nemčije ne mogli predstavljati brez narodnega socializma, tako predstavljajo italijanski narod z Mussolinijem nerazdružno enoto.

Vemo, da bo skušal Churchill brez obzirov uresničiti svoje grožnje. Tudi italijanski narod to ve. Borbe britanskega letalstva so uničile v mestih italijanskega polotoka velike in neprecenljive umetniške zaklade: čudeže, ki jih je italijanski genij ustvaril v stoletjih. Toda narod, kakršni so italijanski, se nikdar ne bo odrekel svoji časti. Na napade na svojo čast je italijanski narod vedno odgovoril z mobilizacijo odprtega duha in s povečanjem svojih energij.

Eden, ki je neposredni Churchillov sodalec, ima v tem pogledu izkušnje. Ki jih gotovo ni pozabil: Izkušnje s sankcijami. Sedaj skuša ponoviti, kar se mu je pred leti tako hruško izšlo. Italijanski narod ve prav tako kakor nemški, da je lastna čudovitih umetniških zakladov velika stvar, a ve tudi, da je še mnogo pomembnejše od ohranitve starih cerkev, čudovitih palač in kaksnega koli umetniškega premoženja ohraniti narodno čast in voljo naroda, ki sta v fašizmu našla tako močnega izraz. Angličani bodo morali uničiti cerkve, palače in zaklade stare italijanske civilizacije, a nikdar ne bodo mogli uginiti političnega plana obnove, s katerim si je italijanski narod priporil svojo bodočnost. Tudi napadi britanskih bombnikov se bodo obrusili ob čuto časti italijanskega naroda.

Madrid, 2. dec. 8. »ABC« komentira Churchillov govor in piše:

V Berlinu pravijo, da je očito Churchillova namena zlomiti Os, toda ta namena je že naprej obsojena na neuspeh. Italija ni vstopila v vojno šele po zlomu Francije in z upanjem, da si osvoji brez boja imperij, temveč vedno, da ni plačila brez napora krvi in žrtve. Italija je vedela, da so bile njene čete v Abesiniji izolirane. Preko trpljenja in olrekovanja bo italijanski narod dosegel narodno obnovo. Med tem zaupa svojemu šefu, kajti eno njegovo geslo pravi, da se Duce nikoli ne moti.

Monakovo, 2. dec. 8. Rimski dopisnik lista »Völkischer Beobachter« poudarja, da je Churchill mislil in da še nadalje misli, da vzlic do edanjim razočaranjem, da je mogoče streti odpor obeh narodov Osi s terorističnimi napadi britanskega letalstva, a ne ve pri tem, da poskus uničenja mest in spomenikov prastare civilizacije povzročajo le še večjo odločnost za doseg zmag. Mussolinijeva Italija se bori za svojo bodočnost proti Angliji, ki je pod krinko hlinjenega prijateljstva za italijanski narod pri vsaki priložnosti skušala samo ovirati njegov življenjski razvoj in napredok. Ako sedaj misli, da je mogoče streti odpor politično takozvanega naroda s terorističnimi napadi, pomeni to nedvomno žaltev italijanskega naroda, ki ji ni primere. Narodi in vlade Osi postavljajo nasproti temu britanskemu poskusu moč svojega orožja in svojih src.

Vedra hrabrost italijanskih mest

Budimpešta, 2. dec. 8. Ves madžarski tisk, žigosa z bičajočo ironijo Churchillov govor, k v vsej očitnosti kaže omejeno angleško drznost, ki misli, da bo lahko vplivala na italijanski narod. Po prvih reakcijah, ki prihajajo iz Italije, pše »Magiar-szag«, vdimu, kako je Churchillov govor zgrešil svoj namen. Italijanski narod je danes bolj kot kdaj discipliniran in strnjen in uverjen v zmago Italijanskega mesta, nad katerimi se znaša Churchillovo sovraštvo, se pripravljajo z vedro hrabrostjo na prenašanje sovražnih napadov. Italijanski narod se ne boji.

Brez dvoma se bo še pomnožilo število spomenikov italijanskega genija, porušenih od anglosakega barbarstva. Ta Churchillova napoved, piše poluradni »Budapesti« Ertesito »je nekvalificiran govor. Churchill je uporabljal prostaške zraze, ki lahko samo povzročijo največjo ogorčenost. Brutalne grožnje so brez pomena, kajti italijanski narod se ne pušči strahovati s prostaškimi besedami šefa angleške vlade. Nizkotni napadi na talijanska mesta samo lahko še povečajo sovraštvo italijanskega naroda do Anglosasov. Italijanski narod je že tolikokrat dokazal svojo disciplino, hrabrost in borbenega duha, da ni nobenega dvoma, da bo triumfal nad vsem sovražnimi napadi.

Cordell Hull se umika

Buenos Aires, 2. dec. 8. Iz Washingtona poročajo, da je Cordell Hull na vprašanje nekaterih novinarjev demantiral, da bi bil izjavil, da pričakuje »eksplozivnih« vestih iz Italije. Priponil j, da ne razpolaga z informacijami o notranjem italijanskem položaju in da so severnoameriški listi očitno »šli nekoliko predaleč«.

Angleška motorna vozila, ki jih je italijansko letalstvo zažgalo v Severni Afriki

lamentarni internacionalizem se je izkazal kot sredstvo, s katerim skuša London uresničiti imperialni načrt, ki naj bi spremenil svet v »Commonwealth« (svetovno zajednico) suženjev pod angleško pravico. Severnoameriški gospodarski internacionalizem pa se je izkazal kot sredstvo, s katerim skušajo veliki newyorški poslovni ljudje ponižati duhovno in moralno raven vseh narodov na raven Zedinjenih držav in spremeniti svet v eno samo tržišče v rokah severnoameriške finance.

11. V narodnem čustvovanju in v ljubezni do lastne rase lahko najdemo najvišje izvore svoje zgodovinske moči. Kronike modernega sveta dokazujejo, kako so se že ukoreninili skoro pri vseh narodih britanizem, amerikanizem in boljšeizem.

Gospodarstvo

Najvišje cene za suhe gobe

Smatrajoč za potrebno, da se določijo najvišje prodajne cene za suhe jedilne gobe, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svojo naredbo dne 9. maja 1941-XXI št. 17 in svojo naredbo z dne 5. decembra 1941-XXI št. 175 izdal naslednjo naredbo o najvišjih cenah za suhe jedilne gobe, ki je objavljena v »Službenem listu« 2. t. m. in je stopila v veljavo na dan objave, ko so se razveljavile vse druge, njeje nasprotujoče in z njo nezdružljive določbe.

Prodajna cena za suhe jedilne gobe je v prodaji na debelo 13.000 lir za 100 kg franco skladšče, brez mestne trošarine; v prodaji na drobno v Ljubljani pa 150 lir za kilogram, franco prodajalca, vstevši mestno trošarino. Prodajalci morajo v prodajalnih na dobro vidnem mestu izvesti odobrene cene v obliki cenika. Okrajni komisariji lahko določijo še nižje cene nego so gori določene, vsako zvišanje pa mora prej odobriti Viški komisar.

Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XXI, v denarju do 5000 lir ali z zaplato do dveh mesecev.

Gospodarske vesti

Novo italijansko-nemško podjetje v kemični stroki. Nemški kemični koncern IG Farbenindustrie je skupaj z italijanskimi industrijskimi ustanovili družbo »Siprozolfie (Società per Incremento Produzione Zolfi)«, ki ima namen pospešiti proizvodnjo žvepla v Italiji in sicer na podlagi nekega novega postopka. Z ustanovitvijo te družbe je nemška kemična industrija znova izpričala pripravljenost za tesno sodelovanje z italijansko kemično industrijo. Kakor je znano, obstoja med Italijansko in nemško kemično industrijo že nekaj let uspešno sodelovanje, zlasti v izmenjavi izkušenj in produkcijskih postopkov.

Italijanski marmor za Nemčijo. Te dni je bilo v Monakovem ponovno zasedanju italijanskih in nemških strokovnjakov iz industrije marmorja in kamna, in sicer v okviru sodelovanja med Fašistično konfederacijo industrijcev in nemško državno organizacijo industrije. Pri zasedanju so bila rešena tekoča vprašanja, ki se tičejo izvoza italijanskega marmorja in škrljeveca. Izvoz v Nemčijo se ugodno razvija. Predstavniki italijanske industrije so dali zagotovilo, da bodo dobavili določen kon-

Brez reakcije Italije, Nemčije in Japonske bi se ves svet čez kakih 25 ali 40 let pred tem trem silam hegemonije, katerih svetovno gospodarstvo bi pomenilo suženstvo vseh ostalih narodov in zaton človeške civilizacije. Zato se morajo tudi veliki socialni problemi sleherne države reševati samo v narodnem okviru, kajti socialni mir in socialni napredok dejansko zani-majo samo državo, v kateri določeni narod prebiva in ki jo določeni narod tvori.

Vojna je mimo vsega tudi nauk za vse narode. Ona nam nudi vse polno duhovnih, političnih, gospodarskih in socialnih šolanj. Pariška lekcija je v pravem pomenu besede klasična. Že minila zgodovinska veličina Francije nam te nauke postavlja v le še bolj kategorični obliki.

samo zmanjši obkup. V Nemčiji velja celo prepoved, da se sme krompir v javnih in gostinskih obratih kuhati le neolupljen.

Ukrepi za preprečitev razširjanja stekline

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XXI št. 291, glede na zakon bivše kraljevine Jugoslavije z dne 14. junija 1928 o odvracanju in zatiranju živilskih kužnih bolezni, glede na pravilnik za izvrševanje tega zakona z dne 28. aprila 1931 št. 19.161/IV, glede na pravilnik bivšega bana dravske banovine o posesti psov in taksah nanje z dne 16. septembra 1936 št. 120 in po ugotovitvi, da je bilo nekaj primerov okužbe s steklino, ter smatrajoč za potrebno, da se odrede ukrepi, da bi se preprečilo razširjanje okužbe, odreja:

Člen 1. Lastniki psov morajo z vso skrbnostjo preprečevati možnost, da bi psi z ugrizom ali kakoli koli drugače poškodovali osebe in živali. Zunaj stanovanj morajo zaradi tega biti psi na vrvi ali imeti primeren in čvrst nagobnik. Kršitelji se kaznujejo po veljajočih določbah.

Člen 2. Klateče se pse in mačke je treba, če jih zaradi nedostatka primernih sredstev ni moči ujeti brez nevarnosti, pobiti, po potrebi s pomočjo organov javne sile, ki so v ta namen pooblašteni uporabljati strelna orodja.

Člen 3. Ta naredba, s katero se razveljavljajo vse druge, njeje nasprotujoče ali z njo ne združljive določbe, stopi v veljavo v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 27. novembra 1942-XXI.

Visoki komisar Emilio Graziosi

GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek, 4. decembra: zaprt (generalka) Sobota, 5. decembra: ob 14.: Princesa in pastirček. Miklavžev nastop. Mladinska predstava. Izven. Cene od 12 lir navzdol Ob 17.: Deseti brat. Izven.

Miklavževanje v Drami. Kakor vsako leto, bo tudi letos prišel Miklavž s svojim spremstvom v dramsko gledališče. Obiskal bo tri mladinske predstave, in sicer: v soboto ob 14. uri Golievo pravilico »Princesa in pastirček«, v nedeljo ob 10. uri dopoldne »Snežuljčico« in v torek ob 14. uri »Peterčkov poslednje sanje«. Darovi za otroke morajo prispeti najkasneje do začetka vsakokratne predstavi k vratarju Drame (vhod z desne strani). Biti morajo opremljeni s točnim imenom in naslovom obdarovanca. Priporočamo za te predstave nakup vstopnic v predprodaji.

Drama pripravlja uprizoritev drame znanega italijanskega dramatika Rina Alessija: »Primer drja Hirna«. Delo je sodobno in obravnava dramo psihološkega značaja, v kateri igra psihanaliza važno vlogo za razvoj dejanja. Delo ne bo zanimalo samo običajne gledališke publike, temveč tudi zdravnike-psihijatre, ker gre v drami za zanimiv primer iz zdravniškega življenja. V glavnih vlogah: Gregorin, Danilova, Skrbinek in Jan. Režiser: prof. O. Sest.

OPERA

Petek, 4. decembra: ob 15.: Slepa miš. Izven Sobota, 5. decembra: ob 16.: Thais. Premiera. Red Premierski

O. J. Dobec: »Slepa miš«. Opereta v treh dejanjih. Osebe: Marička Majarončková — Mlejninkova, Spelca — Poličeva, Moli — Barbičeva, županja — Skeletova, Matiček Milnar — M. Sanein, Miha korenina — Zupan, mister Lister — Anžlovar, Tresorec — Planecki, Robert — Marek, župan — Sekula, Streniša — Jelnikar, Macafur — Rus. Dirigent in zborovodja: R. Simoniti, režiser in koreograf: ing. P. Golovin.

Premiera Massenetove opere »Thais« bo v soboto za Red Premierski. Delo je zajeto po Anatol Franceovemu romanu in je vsebinsko nenavadno zanimivo ter v primeri z veliko večino opernih libretov nadpovprečne vrednosti. Zgodba izpreobrnitve alessandrinske hetere Thais, ki jo privede v naračje vere eremit Athanael, a pri tem zapade ljubezni do Thais, obsega sedem slik, ki se godijo: v puščavniški naselbini ob Nilu, v Aleksandriji in v naselbini puščavnic. Glavni partiji bosta pela Heybalo in Primožič. Zanimivost pri predstavi bo in scenacija, za katero je napravila načrte absolventka zagrebške slikarske akademije Alenka Gerlovičeva. Dirigent: Niko Štrifol (ki je opero tudi prevedel), režiser: C. Debevec, zborovodja: R. Simoniti, koreograf: ing. P. Golovin.

Obnovite naročnino!

Spojitev občin v Logatcu, Črnomlju in Metliki

Smatrajoč za potrebno in umestno, da se občini Črnomelj-mesto in Črnomelj-okolica spojita, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino izdal naslednjo naredbo z dne 23. novembra 1942-XXI:

Občini Črnomelj-mesto in Črnomelj-okolica se spojita v eno samo občino, ki dobi ime Črnomelj. Občinski sedež ostane v mestu Črnomlju, ki je glavni kraj združene občine. Okrajni komisar v Črnomlju naj izvrši to naredbo in odredi potrebne ukrepe, da se uredijo morebitna vprašanja imovinskega, davčnega ali drugega značaja v zvezi s spojitvijo teh občin.

Glede na gornjo naredbo je Visoki komisar izdal 25. novembra 1942-XXI naslednjo odločbo: Klemenč Pavel se imenuje za župana občine Črnomelj z veljavnostjo od 1. decembra 1942-XXI. Komisarju okrajnega načelstva v Črnomlju se naroča, da izvrši to odločbo.

Smatrajoč za potrebno in umestno, da se občini Dolenji Logatec in Gorenji Logatec spojita, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino izdal naslednjo naredbo z dne 24. novembra 1942-XXI:

Občini Dolenji Logatec in Gorenji Logatec se spojita v eno samo občino, ki dobi

ime Logatec. Občinski sedež ostane v Dolenjem Logatcu, ki je glavni kraj združene občine. Okrajni komisar v Logatcu naj izvrši to naredbo in odredi potrebne ukrepe, da se uredijo morebitna vprašanja imovinskega, davčnega ali drugega značaja v zvezi s spojitvijo teh občin.

Smatrajoč za potrebno in umestno, da se občini Metlika-mesto in Metlika-okolica spojita, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino izdal naslednjo naredbo z dne 23. novembra 1942-XXI:

Občini Metlika-mesto in Metlika-okolica se spojita v eno samo občino, ki dobi ime Metlika. Občinski sedež ostane v mestu Metliki, ki je glavni kraj združene občine. Okrajni komisar v Črnomlju naj izvrši to naredbo in odredi potrebne ukrepe, da se uredijo morebitna vprašanja imovinskega, davčnega ali drugega značaja v zvezi s spojitvijo teh občin.

Glede na gornjo naredbo je Visoki komisar izdal 25. novembra 1942-XXI naslednjo odločbo: Malešič Ivan se imenuje za župana občine Metlika z veljavnostjo od 1. decembra 1942-XXI. Komisarju okrajnega načelstva se naroča, da izvrši to odločbo.

Pariške lekcije

Kaj je svetu pokazala tako zvana »francoska kriza«

Znani italijanski novinar Mario Appelius je v listu »Il Popolo d'Italia« objavil zanimiv članek o »pariških lekcijah«. V članku prikazuje nekaj zgodovinskih nauk, ki izhajajo za ves svet iz tako zvane »francoske krize« zadnjih let. Appelius piše o tem:

Duhovno, politično in državno obzorje, ki ga kaže Francija te dni, je takšno, kakršno je. Italijani se za sedaj vzdržujejo slehernega komentarja. Vsekakor pa je francoska slika polna naukov za vse narode brez izjeme. Ona nam namreč odkriva nagle dne stvarnosti, ki bodo postale zahteve evropskega in azijskega življenja.

1. Nevarno je dopustiti Židom, da se polaste politične, duhovne, državne, vojske in gospodarske oblasti v nekem narodu. Zidje, pa naj se še tako prikrivajo, ne morejo — že zaradi svojih podedovanih lastnosti — misliti in čutili »narodno«. Narod, ki prepušči svoje vodstvo Židom ali njihovim potomcem, pride slej ali prej do brilkega spoznanja, da to vodstvo ne deluje ali da deluje slabo, in to prav tedaj, ko bi ga država najbolj potrebovala.

2. Nujno je potrebno, da vsak narod izloči iz svoje sredine one temne sile, ki v podobni framonastva, tujih bank ali raznobarnih internacional predstavljajo tuja telesa v narodnem sestavu in praktično delujejo kot sredstva tuje oblasti in tujega razkrojevalnega vpliva.

3. Parlamentarni režimi z več strankami razbijajo narodno strnjnost in zavajajo državljane k individualnim pogledom na vprašanja in interese ter s tem jemljejo poedincu možnost kolektivne in enotne presoje narodnega interesa, ki je edina pravilna, ker se preko generacij in dob odraža v zgodovinski stalnosti države in rase.

4. Nevarna je za vsak narod anglosaška intriga, ki si nadeva krinko najbolj hinavskih in goljufivih videzov in zastrepnja studece narodne in rase energije ter mrtvici duhovne rezerve, ki naj bi v dneh nevarnosti pomagale narodom in državam, da vzdrže in se rešijo.

5. Anglosaška sebičnost ne more odkrito gledati v obraz niti prijateljem, niti sovražnikom, niti nevtralcem, niti zavzemikom. Način, kako selaj Angležji in Američani zasramujejo dostojanstvo in bol Francije, kaže vsem narodom, kakšno nesrečo predstavlja za narod, ako se znajde v krempljih rase, ki govori angleški jezik, in kolikšno zaupanje zasluži slepila, ki se jih poslužuje anglosaško hinavstvo, ko hoče zmešati pamet narodom in se norčevati iz njih.

6. Rasna homogenost je ena izmed največjih sil naroda. Nobena država ne more nekaznovano vsrkati v svoj etniški krog milijonov tujega elementa, ne da bi izgubila za toliko na kakovosti krvi kolikor pridobi na njeni količini.

7. Dvigati naslodo, zgovornost in denar na oltarje pomeni prav toliko kakor podpisati menico o lastnem propadu. Menico nezbežno predložiti v zaplato zgodovina

sama. Kult naslade nujno izmalči one notranje prvine, ki nas vodijo k požrtvovalnosti in ki nam pomagajo lajšati bol. Zloraba zgovornosti pa jemlje besedam njih dejansko vsebino in spravi ob dober glas vpliv jezika v duhovnem razvoju naroda. Oboževanje denarja mrtvici značaj naroda, ruši notranjo trdnost družine, omadežuje ljubezen, spravi državo v nered in oslabi duhovne vrline, ki predstavljajo najvišje narodno premoženje.

8. Demagogija uničuje pri voditeljih spoštovanje do naroda, pri narolu pa spoštovanje do voditeljev.

9. Salonski boljšeizem milijonarjev, intelektualcev in anglikanskih mislonorjev je nevarna oblika neumnosti, skozi katero se prerinejo v socialno in državno zgradbo narodov mikrobi boljšeizma, ki polagoma popolnoma izskrajajo kri izvršni, zakonodajni, socialni in tradicionalni zgradbi države.

10. Vse internacionale so se izjalovile ob izkušnjah moderne zgozovine. Komunistična internacionala pa se je v praksi izkazala kot sredstvo, preko katerega skuša ruski imperializem ustvariti veliki moskovski imperij, ki bi bil v svojem bistvu carističnega značaja. Britanski par-

Izpred vojnega sodišča

Vojaško vojno sodišče Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil Slovenija-Dalmacija, odsek Ljubljana, je izrekel naslednjo sodbo v stvari proti:

Brencetu Stanislavu, sinu Janeza in Ane Merkun, rojenemu v Ustju. 3. maja 1920, nahajajočemu se v begstvu. Obtožen je bil:

a) prevratne družbe (čl. 4 Ducejeve naredbe z dne 3. X. 1941), ker je v nedoločenem času v Ljubljanski pokrajini sodeloval in se sodeluje v družbi, naperjeni za nasilni prevrat političnega, gospodarskega in družbenega reda v državi;

b) oboroženega krдела (čl. 16 Ducejeve naredbe z dne 3. X. 1941), ker je v zgoraj omenjenih krajevih in časovnih okoliščinah sodeloval in se sodeluje pri oboroženem krdelu, ustanovljenem z namenom za izvrševanje zločinov proti varnosti države;

c) nezakonite posesti orožja in streliva (čl. 2 Ducejeve naredbe z dne 24. X. 1941), ker je v zgoraj omenjenih krajevih in časovnih okoliščinah bil v posesti puškimitraljeza brez dovoljenja merodajne oblasti. Zločini so bili ugotovljeni v Ustju pri Igu dne 5. oktobra 1942.

d) ropu v škodo šuštaršč Františč (čl. 628 k. z.), ker je 5. oktobra 1942 v Ustju pri Igu z namenom nepošteno koristiti oborožen s puškimitraljezom vzel in odpeljal kravo Františke šuštaršč.

Iz teh razlogov je sodišče na temelju zakona spoznalo Brenceta Stanislava za krivega vseh pripisanih mu zločinov in ga kot takega obsojilo na do smrtno ječo, na stroške in posledice vključno trajnega pre-

klica opravljanja javnih služb, zakonitega preklica in objave sodbe.

Ljubljana, 28. novembra 1942.

Vojaško vojno sodišče Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil Slovenija-Dalmacija, odsek v Ljubljani, je izrekel naslednjo sodbo v stvari proti:

Leniču Josipu, sinu Jakopa in Marije Janežič, rojenemu v Pavlovi vasi 3. II. 1896, tam bivajočemu na št. 19, mizarju, nahajajočemu se v zaporu. Obtožen je bil:

a) prevratne družbe (čl. 4 Ducejeve naredbe z dne 3. X. 1941), ker je v Pavlovi vasi v nedoločenem času do prvih dni novembra 1942 sodeloval v družbi, naperjeni za nasilni prevrat političnega, gospodarskega in družbenega reda v državi;

b) članstva v oboroženem krdelu (čl. 110 k. z. in čl. 16 Ducejeve naredbe z dne 3. X. 1941), ker je v Pavlovi vasi v nedoločenem času do 2. VIII. sodeloval pri oboroženem krdelu ter delal partizanom razne usluge kot straža in nosilec informacij;

c) posesti orožja in municije (čl. 2 Ducejeve naredbe z dne 24. X. 1941), ker je v zgoraj omenjenih okoliščinah bil v posesti orožja in streliva brez dovoljenja merodajne oblasti.

Iz teh razlogov je sodišče na temelju zakona Leniča Josipa spoznalo za krivega pripisanih mu zločinov in ga obsojilo na do smrtno ječo, stroške in posledice vključno trajnega preklica in objavo sodbe.

Ljubljana, 30. novembra 1942.

KULTURNI PREGLED

Roman Francesca Perrija

Francesco Perri, roj. l. 1885 v Kalabriji, je vstopil v italijansko književnost l. 1910. s pesniško zbirko »Primi canti«. Sredi prve svetovne vojne mu je dozorela zbirka vojskih spevov »Rapsodia di Caporetto«, ki je izšla l. 1919. l. 1927 pa je pokazal svoje pripovedne težnje z romanom »Emigranti«. Njegovo najboljšo pripovedno delo je zgodovinski roman »Neznani učenec«, ki smo ga dobili v lepem slovenskem prevodu p. nika dr. Joža Lovrenčiča v izdaji »Slovenčeve knjižnice« in zunanji opremi J. Tipina.

V tem spisu je pokazal Francesco Perri odlike svojega pripovedovanja: živahno stvarjalno domišljijo, ki iz zgodovinskih podatkov razpleta žive podobe nekdanjega življenja, razgiban slog, v epični razplet dogodkov prijetno vpleten lirizem. Izražajo se predvsem v opisih narave in nekaj tistega, kar bi imenovali: katoliška senzibilnost.

Roman »Neznani učenec« se dogaja v Kristusovih časih. Perri pač ni prvi romanopisec, ki se je polotil tako rahločutne in kočljive snovi, nedvomno pa je odkril v tej snovi nekatere nove vidike in nove tone, ki mikajo čitatelja s svojo vizionarno vsebino. Roman združuje v pestro vrsto življenjskih podob rimski svet, judovski svet in prvo, jutranjo dobo vzhajajočega krščanstva. Srečanje teh troje svetov, katerih vsak predstavlja svojo posebno civilizacijo in docela svojski življenjski stil, je bilo preveč dramatično, da bi ne moglo nuditi kolikolič razgledanemu in fantazijsko plodnemu pisatelju na pretek snovi.

Prvi del »Neznani učenec« se dogaja v starem Rimu — v času, ko je cesar Tiberij živel na Capriju in so Večno mesto živahno vzbujali valovi religiozne, socialne in politične krize. Pisatelj prikazuje v barvitih podobah starorimsko življenje z njegovim domala nekončanim razkosjem v vsiljenih krogih in nekončano bedo med ljudstvom in v širokih suženjskih plasteh. V času velikih političnih trenj in globokega socialnega nemira se začneja smrti bogov. Stara vera vedno bolj propada, prihaja glas o Panovi smrti, širi se kult tujih božanstev, procveta bohotno praznovanje. Odrabni, vsega siti ljudje pričakujejo prihod božanskega Dioniza, ki bo prinesel možnost nove sreče in neznanih, se neizčrpnih radosti.

V ta časovni okvir pada razplet življenjske zgodbe sinu nekdanjega rimskega upravitelja v judovski Cezareji Valerija Grata in judovske lepotece Mikole, lepega rimsko-jidovskega polutana Marka Antonija, ki ga po nagli smrti njegovega očeta, starega učitelja in bogataša, vzgajajo kot rimskega plemiča v hiši senatorja Valerija Messale. Med brhkim Markom in premlado ženo epikurejskega senatorja se spletje nežna ljubezen ka vez, ki doseže vrh v noči Dionizijevih misterijev na vrtu neke rimske lepotece. Tu zasadi dvojico ljubosumni senator Valerij in pozvoščni strahoten škandal. Marko Antonij pobegne, lepa senatorjeva žena Varilija pa mora v pregnanstvo. Na tej poti se še enkrat skrivoma se taneta v rimski Kampanj, Marko Antonij odnese preko morja v Cezarejo in postane vojaški poveljnik pod vodstvom močnega Poncija Pilata. Varilija čez nekaj časa tudi zvičajno pobegne iz svojega pregnanstva in se prepelje, oblečena v sužnjico, v Palestino, da se združi z ljubljnim Markom Antonijem. Le-ta je medtem doživel dve veliki reči: Preganjajoč po nalogu Poncija Pilata topla, ki se je zbirala v gorah okrog judovskega gorečnika Eleazarja, odkrije, da je v tej topli njegova mati Mikol, takisto faričarica Judinja, ki se skuša maščevati Rimljanom za svoje ponižanje. V dramatičnem prizoru se naposled srečata mati in sin, vendar Mikol ne popusti in ostane v topli, ki jo mora njen sin pokončati. Druga velika reč v Markovem življenju je srečanje z oznanjevalcem novih naukov Kristusom. Zaradi Markovih nastopov zoper Eleazarjevo topolo ga Judi besno črtijo in z izjavo: »Vodnikova roža« v večerajšnji noči posebno bohotno cvetela na oknih. Noč je bila zelo hladna, kar ni nič čudnega, ker traja suhi mraz vzdržno že precej dni. V sredo jutraj smo imeli — 3 stop. C, čez dan je bilo zelo lepo vreme in je do poznih popoldanskih ur sijalo sonce, vendar se ozračje ni ogrelo več kakor do 3 stop. C nad ničlo. Noč je bila jasna. Večraj jutraj je bila Ljubljana vsa poljubena od siane. Živo srebro je padlo na — 5 stop. C. Razen ledenih rož na oknih je bilo precej lepo po jarkih in ob robovih strug. Jutro je bilo megleno, vendar je drugače ozračje jasno in nam barometer obeta še nadalje nekaj suhega vremena, kakršnega sicer okrog Miklavža nismo vajeni. Danež goduje sv. Barbara, znamenita patrona in zaščitnica naših rudarjev. Pa tudi kmetje jo zelo častijo, kar dokazujejo izreki, ki so zvezani z njenim godom. Tako pravijo dolenjski kmetje: Če Barbara po poljih pokrije (s snegom) strnišča, nam kuri v dolgi zimi peči in ognjišča. — Če se vidi na sv. Barbare dan na njivi strnišče (ker je malo ali nič snega), se bo videlo potem vsak mesec (ker bo tisto zimo malo snega). — Trečji rek pravi: Prejuba sv. Barbara, da bi naša kokoši varvala; pa še sv. Katarina, da bi tudi našega petelina!

kojzorejo, vsaj plemenskega kozla ne bi rečeli, četudi bi morda imel kozo zaradi miklavža; na kmetih je prav gotovo slišal, da žrebca na kobilo, bika na kravo, merjasca na prasico, ovna na ovco in kozla na kozo spuščajo — kobilo k žrebcu, kravo k biku, prasico k merjascu, ovco k ovnu in kozo h kozlu pa pripuščajo. Ljubljana oglašnik ni vzela veselja do živali, jezikovna glosa je pa zmedla.

3.) Napoji se goba — pivec se napije, opije. »Praznil je bokal za bokalom, nikdar pa se ni napojil. Napajamo in napojimo živad na napajališčih; napoji se goba, pivnik, les, obleka in obuća, pivec pa se napije ali opije. V zdravstvu uporabljamo omamo in umrtvitelne za daljše operacije, za krajše, na primer za prerez turin ali uravnovo izpahnjene ude, pa rabimo opoj (etrov, kloroform) — bolnik je pri prvih dveh omamljen, drugično omrtvitčen, pri slednjem opojen.

4.) Žvižgalni jezik. Oni dan sem bral članek o ljudeh, ki se spoznavajo z žvižgi, pod naslovom »Požvižgani jezik«. Požvižgati se na vse tisto, kar mi je toliko mar kot lanski senec; požvižgam komu, da ga z žvižgom opozorim nase — jezik pa, ki ga govorim z žvižganjem, je žvižgalni jezik.

5.) Bik stopa po svoji žrtvi z nogami. Zadnjič sem nekemu oponesel pisanje: »Pod Svinjo planino je bik zdivjal in hlapca obdelal z rogovi in kopiti«. Češ slovenski bik nima kopit, marveč parklje. Učinek svojega oponosa vidim v istem listu: »Bik je nato s parklji stopal po svoji žrtvi.« To ni sicer konak z dežja pod kap, pač pa z dežja vsaj na pršavico, kakor slovenski

Dober Miklavžev nasvet!

Za Miklavža so najprimernejša praktična darila trajne vrednosti kakor: pisalni stroj, gramofon, dobra nalivna peresa, žepni notesi in mape.

Najlepšo izbiro pisalnih strojev, gramofonov ter plošč, nalivnih peres Parker, Montblanc, Aurora, Zemax, Everest itd. ter note in mape v starinski kožni imitaciji — Vam nudi po najnižji reklamni ceni t. t. EVEREST.

— Pred nakupom si oglejte razstavljene predmete v izložbah tt. Everest, Prešernova 44.

Kronika

* Na fronti v Afriki je padel nemški major in poveljnik oddelka oklopnikov Henning von Bloemberg. Bil je zelo izkušen vojak. Odlikovan je bil z železnim križcem 1. in 2. stopnje ter z odlikovanjem za ranjenost iz leta 1939.

* V Budimpešti pripravljajo balkansko razstavo. Prihodnje leto bo v budimpešti na ogled posebna balkan razstava. Prikazovala bo politične in gospodarske stike madžarske države z različnimi balkanskimi državami.

* Načrt narodnega muzeja za tehniko v Milanu je bil nedavno v Rimu odobren in predvideva veliko biblioteko, v kateri bo obsežna zbirka dokumentov, originalov in modelov o uspehih tehnike od starih dob do današnjih dni pri različnih narodih na svetu. Muzej bo imel tudi posebno »svetišče delav«, v katerem bodo podobe vseh znamenitih mož, ki so pripomogli k napredku tehnike in industrije.

* Verdijeva gospodinja je umrla. V visoki starosti 94 let je umrla v nekem kraju pri Bologni zvesta dolgoletna gospodinja skladateljka Verdija, ki se je pisala Teresa Nepoti. Kot dekle je prišla v hišo slovečega mojstra in je tu ostala do njegove smrti. Verdij je umrl v njenem naročju, ko mu je pomagala pri oblačenju.

* Vodnikova pratika 1943 mora letos v vse slovenske domove! Prinesla bo mnogo poučnega in zabavnega čtiva izpod peresa uglednih piscev in bo tudi lepo ilustrirana. Imena Gaspari, Šubič, Podrekar, Gorše itd. jamčijo za to. Nič ne sme to pot ostati brez Vodnikove pratike, te naše tradicije, naše ljudske čitanke!

* Teden štednje v Turčiji. Kakor vsako leto, bodo v Turčiji tudi letos priredili teden štednje, ki bo obenem propaganda za domače izdelke. Dnevi štednje bodo trajali od 12. do 19. decembra in jih bo uvedel sam ministrski predsednik s svojim nagovorom.

* Knjige Vodnikove družbe (Vodnikova pratika 1943 in povest Janka Kača »Na novine«) izidejo sredi decembra. Ker je letošnja naklada omejena, prosimo vse lanske člane, da se takoj prijavijo svojim poveljnikom ali pisarni Vodnikove družbe, Puceljčeva 5/L, poslojpe Narodne tiskarne. Prijave sprejemajo tudi: Tiskovna zadruga in knjigarna Učiteljske tiskarne ter Sentažakova knjižnica. Včlanite se brez med Vodnikove!

IZ LJUBLJANE

u— Promocija. V soboto dne 5. decembra ob 12. uri bodo na univerzi v Ljubljani promovirani za doktorje prava gg. Ivan Dolinšek iz Berna, Ladislav Lovrenčič, alvokatski pripravnik z Vrhnike, Franc Mihelič iz Celja in Janez Tominec iz Horjula.

u— Ledene rože so v večerajšnji noči posebno bohotno cvetela na oknih. Noč je bila zelo hladna, kar ni nič čudnega, ker traja suhi mraz vzdržno že precej dni. V sredo jutraj smo imeli — 3 stop. C, čez dan je bilo zelo lepo vreme in je do poznih popoldanskih ur sijalo sonce, vendar se ozračje ni ogrelo več kakor do 3 stop. C nad ničlo. Noč je bila jasna. Večraj jutraj je bila Ljubljana vsa poljubena od siane. Živo srebro je padlo na — 5 stop. C. Razen ledenih rož na oknih je bilo precej lepo po jarkih in ob robovih strug. Jutro je bilo megleno, vendar je drugače ozračje jasno in nam barometer obeta še nadalje nekaj suhega vremena, kakršnega sicer okrog Miklavža nismo vajeni. Danež goduje sv. Barbara, znamenita patrona in zaščitnica naših rudarjev. Pa tudi kmetje jo zelo častijo, kar dokazujejo izreki, ki so zvezani z njenim godom. Tako pravijo dolenjski kmetje: Če Barbara po poljih pokrije (s snegom) strnišča, nam kuri v dolgi zimi peči in ognjišča. — Če se vidi na sv. Barbare dan na njivi strnišče (ker je malo ali nič snega), se bo videlo potem vsak mesec (ker bo tisto zimo malo snega). — Trečji rek pravi: Prejuba sv. Barbara, da bi naša kokoši varvala; pa še sv. Katarina, da bi tudi našega petelina!

kojzorejo, vsaj plemenskega kozla ne bi rečeli, četudi bi morda imel kozo zaradi miklavža; na kmetih je prav gotovo slišal, da žrebca na kobilo, bika na kravo, merjasca na prasico, ovna na ovco in kozla na kozo spuščajo — kobilo k žrebcu, kravo k biku, prasico k merjascu, ovco k ovnu in kozo h kozlu pa pripuščajo. Ljubljana oglašnik ni vzela veselja do živali, jezikovna glosa je pa zmedla.

3.) Napoji se goba — pivec se napije, opije. »Praznil je bokal za bokalom, nikdar pa se ni napojil. Napajamo in napojimo živad na napajališčih; napoji se goba, pivnik, les, obleka in obuća, pivec pa se napije ali opije. V zdravstvu uporabljamo omamo in umrtvitelne za daljše operacije, za krajše, na primer za prerez turin ali uravnovo izpahnjene ude, pa rabimo opoj (etrov, kloroform) — bolnik je pri prvih dveh omamljen, drugično omrtvitčen, pri slednjem opojen.

4.) Žvižgalni jezik. Oni dan sem bral članek o ljudeh, ki se spoznavajo z žvižgi, pod naslovom »Požvižgani jezik«. Požvižgati se na vse tisto, kar mi je toliko mar kot lanski senec; požvižgam komu, da ga z žvižgom opozorim nase — jezik pa, ki ga govorim z žvižganjem, je žvižgalni jezik.

5.) Bik stopa po svoji žrtvi z nogami. Zadnjič sem nekemu oponesel pisanje: »Pod Svinjo planino je bik zdivjal in hlapca obdelal z rogovi in kopiti«. Češ slovenski bik nima kopit, marveč parklje. Učinek svojega oponosa vidim v istem listu: »Bik je nato s parklji stopal po svoji žrtvi.« To ni sicer konak z dežja pod kap, pač pa z dežja vsaj na pršavico, kakor slovenski

u— Pomaranče prihajajo v Ljubljano kakor se za Miklavža spodobi. Izbiro je zadovoljiva, cene različne, okus prav dober. Zadostna pa je tudi zaloga njihovih spremljevalk iz južnih krajev, mandarin in limon. Čeprav ima južno sadje ustaljeno obliko, se vendar vmes najdejo posamezni sadeži, ki s se po svoje razvili in predstavljajo različne figure. Tako smo dobili v neki trgovini z zelenjavo in sadjem dve ne navadni limoni: ena je docela podobna svinjskemu parklju, druga pa golobu-golšarju. Brž jih bomo poizkusili na solati ali v čaju, da spoznamo, ali sta z obliko izpremenili tudi okus.

u— Obrtniki, ki rabijo lesno ogelje, naj dvignejo bone za december pri Odseku za obrtništvo, Čopova ulica 1, najkasneje do 15. t. m.

u— Zdravniški pregled osebja zaposlenega v živilski stroki, bo samo še ta petek in sobota 4. in 5. t. m. od 8. do 10. ure na mestnem fizikatu. Ponovno opozarjamo, da je pregled za vse zgoraj imenovane osebe obavezen.

u— Ker imajo krompir še mnogi trgovci in je nevarnost, da bo pri nekaterih v skladiščih zmrazil, pozivamo vse upravitelje, ki krompirja še niso vzeli, da to store čimprej. Odrezki nakaznic za krompir za mesec november, december in januar ostanjejo v veljavi še do 10. decembra. Kdor do tega časa ne more prevzeti krompirja, naj se dogovori s kakim trgovcem, ki bo pripravil držati krompir na račun stranke v svojem skladišču. Stranka mora v tem primeru oddati odrezke za krompir trgovcu proti njegovemu potrdilu za prevzem odrezkov. Dne 7. t. m. naj se do 10. ure dopolne v mestnem preskrbovalnem uradu, soba št. 8, zglase vsi trgovci, ki bodo takrat še imeli na zalogi krompir.

USNJENA LISTNICA

z rotescem

najprikladnejše darilo za vsakogar.

M. TIČAR,

Selenburgova ul. 1 — Sv. Petra c. 26

u— Opozarjamo, da bo II. simfončni koncert letošnje sezone v ponedeljek 7. t. m. in ne kakor je bilo prvotno namenavano že noč 4. t. m. Spored III. simfončnega koncerta je naslednji: 1. Rossini: Predigra k operi Tancredi; 2. Grieg: Koncert za klavir in orkester, Op. 16. Solist prof. Anton Trost; 3. Lajovic: Andante za veliki orkester; 4. Dvořak: Divja žena. Simfončna pesnitev in 5. Dvořak: Dva slovanska plesa. Koncert bo v veliki unioński dvorani.

u— Na drž. klasični gimnaziji se prčne redni pouk v sredo dne 9. decembra s sveto mašo ob 8 v uršulinski cerkvi. Po sv. maši bodo sledila potrebna navodila v učilnicah nove uršulinske gimnazije v Šubičevi ulici, kjer se zbere učenci po vrstnem redu, ki je razglašen v večji uršulinske meštanske šole v Nunski ulici. — Ravnateljstvo.

u— O topinamburu smo letošnje nemlad čitali več koristnih člankov in marsikateri ljubljanski kmetovalec ali rejec je preizkusil, kako se mu bo obnesel ta prečudni krompir. Zdaj objavlja o topinamburu članek glasilo zveze naših rejcev, kjer čitamo naslednji pouk: Gomolje topinambur. Ja izkorščamo od novembra do sv. Jurja, koeder je le zmrlja kopna. Pokladamo najbolj presko. Kokoši, kuni in kure žro gomolje prav tako slastno, kakor žro n. pr. sadje. Ker smemo dati te krme na dan za dobro tretjino celokupne krme, lahko pokladamo tudi kuhano med kako suho, pustno krmo (rezanico), katero napraviti ta dodatek voljno in okusno. Nakopljamo seveda nekoliko gomoljev, kolikor jih potrebujemo za nekaj dni. Gomolje hranimo razprotrto v enem sloju, ker prično sicer gniti, kar je znaten nedostatek te rastline.

u— Jezikovni tečaji — Italijanski, nemški, francoski itd. — v središču mesta pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg

podčelzan ne reče, da govodo udama, stopa, pohodi s parklji, marveč udari koga in stopi komu na kaj z nogo stopa po kom in pohodi koga pa z nogami.

V isti številki lista sem v svoje veliko zadovoljstvo opazil tudi, in sicer prvič — upam, da ne zadnjič —, da je bil nekdo »promoviran za doktorja vsega zdravstva« — iz vseh zdravstvenih strok in ne »zdravilstva«, kar bi pomenilo, da je bil zgolj iz nauka o zdravilih!

6.) Jabolka uživamo ali olupljena ali neolupljena — z lupino vred.

»Surova jabolka uživamo če le mogoče s kožo.«

Glede jabolk sem že enkrat opozoril, da jih ne režemo na liste, marveč na krljce, danes ugotavljam, da jabolka, hruske in drugi taki sadeži v slovensčini nimajo kože, marveč lupino, in od tod lupiti, olupljen, neolupljen, olupki. Na sadežu je lupina, lupina s sadeža pa so sadežni odpadki, olupki.

ZAPISKI

Dr. Vinko, Lozovina. V Spalatu je umrl, star 68 let, hrvatski slovestveni zgodovinar dr. Vinko Lozovina. Bil je v tem mestu dolga leta gimnazijski profesor. Njegova najpomembnejša knjiga je l. 1909. pri Matiči Hrvatski izšla »Povest talijanske književnosti«. Delo je o tulo nedovršeno, in tako je Lozovina obdelal za Hrvate samo starejšo italijansko literaturo. L. 1928. je izdal v Zagrebu daljšo študijo »Machaveilova nauka o državi«. Spisal je tudi knjigo »Potopisni vtisov iz Italije in več drugih del, pil je poleg pokojnih Petrarca in Čedomila Jakša najpomembnejši hrvatski italijanist iz starejšega rodu.

Lhotkov balet v Hamburgu. Gledališče

Iz Severne Afrike: postojanke protitankovskih topov v akciji proti britskim okloplnim vozilom

2 — prično dne 7. decembra. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer (po želji) v začnem, nadaljevalnem ali konverzacijskem oddelku. Najuspešnejša učna metoda. Tečaj so uradno dovoljeni. Vpisovanje in informacije dnevno do 19. ure.

u— Konvoj na Tržaški cesti. Seveda ne konvoj trgovinskih ladij z vojnimi potrebščinami pod zaščito bojnih ladij, temveč konvoj volov in krav. Kakih 20 jih je bilo, zaščito pa so tvorili kmečki očanec in trije, štirje člani njegovega potomstva. Bilo je v torek zvečer po šesti uri, ko je ne navadni spreved prodiral po živahni Tržaški cesti proti mestu. Spremljava je bila prebiska, da bi mogla uspešno varovati dragocene četveronožce sovražnikov — avtomobilov pa toliko, da je bil »konvoj« v hudi nevarnosti. Ni dvoma, da tudi avtomobilski vozač ni bilo lahko pri duši, ko se je iz teme pred njimi nenadoma pojavila rogata množica, ki je na prvi pogled izgledala resda brez števila. Najbolj nerodno je bilo od Stana in doma do Askerčeve ceste. Priganjati so imeli čez glavo dela, ker so parkirali, ob pogledu na vozila z reflektorji, začeli bežati, da jih je bila hipoma vsa cesta polna. Nu, spreved je srečno dospel do smotra — klavne. V sredo dopoldne pa je v Stanu in domu oslabel vol, ki so ga vodili v klavnico. Mnogo truda je bilo treba, da so spravili žival naprej. Morali so jo naložiti na voz.

u— Učite se strojepisa! Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaj prično 3. in 4. decembra. Najuspešnejša desetprstna učna metoda. Vaje iz korespondence, spisovanja pism, prošnji itd. Specialna strojepisna šola: Največja moderna strojepisnica, stroji raznovrstnih sistemov. Vpiše se lahko vsakdo, za dijakine inje poseben oddelek. Novi tečaj tudi za stenografijo, knjigovodstvo, italijanščino, nemščino itd. Izbra predmetov po želji. Vpisovanje dnevno. Prospekti s slikami na razpolago: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15.

u— Ni ga ptica nad prasiča, pravi šaliv slovenski rek, ki pa ima v vojnem času še prav posebno veljavo. In to ne samo na deželi, marveč tudi v mestu. Kdor le zmoro, goji prasičaka, da bo čez zimo založen z mastjo in masom. Me tni rejci, pravi urednik »Malega gospodarja«, pa niso izkušeni in v stremiljenju, da žival čim bolj izpita, čisto greše namesto da bi kori tili. Pitanje se pospeši edino s tem, da začne rejec pokladati izdatnejšo hrano. Ako smo doslej pokladali kašasto hrano, tedaj moramo začeti ko pospešujemo pitanje, s kompaktnejšo krmo. Predvsem pokladamo kuhano krmo, vendar vsaj dnevno opoldne dodajamo tudi nekaj surove, bodisi narezane ali sesekane krmilno peso, korenje ali ostanke zelja in podobno. Buče pokladamo pečene, ker take več zaležejo. Na prebavo ugodno deluje solata. Zdaj imamo endivijo na razpolago, ko jo trebimo preden jo vzamemo. Krme ne mečkajmo preveč. Ni dobro, če pitavec hrano kar vase meče. Vodo naj dobi pitavec posebej, morda zmehšano z otrobi ali krmilno moko, da rajši pije. Pije pa naj šele po krmiljenju. Kakor namerava za božič klati dobro rejerega prasičaka, mora zdaj do skrajnosti pospešiti pitanje, vendar ne s pomnoževanjem krmilnih obrokov, marveč z izdatnejšo hrano, z dodajanjem močnih krmil in pa predvsem s tem, da za živali mir in s tem možnost, da počiva, dobro prebavlja in zaužito hrano polno izkorišča.

v Hamburgu je nedavno izvedlo z velikim uspehom tudi pri nas znani Lhotkov balet »Diavo u selu«. Naštudiral ga je plesalec Pino Miklav. Ob tej priliki je pisal »Hamburger Fremdenblatt«, da je »pismu mojster monakovske opere Miklav večše zbral v e plesne in slikovite motive svoje hrvatske domovine«.

Nova zbirka Tadijanovičeve lirike. Največja hrvatska službena ustanovljena založba »Hrvatski izdavalški bibliografski zavod« v Zagrebu je začela izdajati zbirko »Savremeni hrvatski pisci«. Kot prva knjiga je izšla lirika znanega pesnika Dragutina Tadijanoviča »Tuga zemlje«.

V zvezi z jubilejem Matice Hrvatske izide v kratkem tretja jubilejna knjiga, zbornik »Zemljopis Nezavisne Države Hrvatske«, ki so ga opisali najboljši hrvatski strokovnjaki pod vodstvom dr. Zvonimira Dugačkoga. Matica Hrvatska bo izdala med rednimi knjigami za letošnje leto deset (sklepi) zvezek Hrvatskih narodnih pesmi, spis Ante Tresčevića-Pavičiča »Izgon Mongola iz Hrvatske«, roman Mare Švelove »Hraste«, zbirko novel Alije Nametke »Za obraz« in novi letnik »Hrvatskega kola«. Med izrednimi izdajami je več lep slovnihi novosti, dalje prevod Platonove »Države« in »Zbornik hrvatskih sveučiliščarica«. Revizijo lirizma in njegove zgodovine napoveduje daljši kritični spis Dominka Cvjetina »Traženje Hrvatske kroz ilirsku priču«.

Monografija o Tintoretu. Piperjeva založba v Monakovem je izdala obsežno delo Ericha von Berckena »Die Gemälde des Jacopo Tintoretto« Delo obsega v glavnem reprodukcije slik velikega beneškega mojstra, pšec pa je na nekih 150 straneh orisal v monografični obliki Tintoretov umetniški razvoj in roman.

u— Miklavžev večer priredi Sportni klub Vič dne 5. decembra ob 16. uri v meščanski šoli na Viču. Vhod je preko dvorišča. Sprejem daril in rezerviranje sedežev od 13. do 15. ure.

u— Predsedstvo Pokrajinskega sindikata delojemalcev tekstilne stroke vabi vse delavstvo, zaposleno v tekstilnih in pletilskih obratih v Ljubljani, da se udeleži važnega sestanka, ki se bo vršil v soboto, dne 5. decembra ob 14. uri popoldne v tajništvu industrijskega oddelka Pokrajinske delavske zveze, Milošičeva cesta 22, I. nadst., soba št. 5. Na sestanku bo podano poročilo o sklenitvi pletilske in tekstilne kolektivne pogodbe, zato naj se delavstvo sestanka v lastnem interesu zanesljivo udeleži.

u— Največje veselje boste pripravili za Miklavža svoji deci, ako ji darujete slikanico »Princeska Zvezdana« ter »Kralj Debeluh in sinko Debelinko«. Obiščite Knjižno Tiskovno zadrugo, Selenburgova ul. 3, ki ima tudi sicer bogato izbiro mladinskih knjig.

u— Vočje število delavcev za kidanje snega po mestnih ulicah bo najelo mestno cestno nadzorstvo čim zapade sneg. Interesni naj se javijo v uradu mestnega cestnega nadzorstva na Ambroževem trgu št. 7, soba št. 5, med uradnimi urami od 10. do 12. dopoldne, da bodo vpisani v sezname. Vsak naj prinese s seboj delavsko in družinsko knjižico.

u— »Gorivo«, trgovina s kurivom, Karlovska cesta 8, Vas hitro postreže s premogom na nakaznice.

u— Nesreče. V ljubljanski bolnišnici so v zadnjih dneh iskali zdravniške pomoči med drugimi naslednji ponesrečenci: 23-letna posestnikova hči Albina Jelšovarjeva iz Tihopolja pri Mirni, ki jo je konj udaril v hrbet. Pri padcu si je zlomila levoico 11letna uradnikova hči Tanja Perhavčeva iz Ljubljane. Vreča z moko je padla na levo nogo 27letnemu delavcu Vilku Golobču iz Ljubljane in mu jo zlomila. Na cesti je padel in si zlomil levoico 74letni delavec Janez Unšik iz Ljubljane. Marija Igljeva, 17letna hčerka kočarja iz St. Vida pri Stični, je padla in si zlomila desno nogo. Z zlomljeno levoico so pripeljali v bolnišnico 21letno hčerko posestnika Marijo Šušmanovo iz Tomšljaja. Sonja Pestnerjeva, 7letna hči brusarja iz Ljubljane, pa ima poškodovano oko.

Iz Hrvatske

Nov hrvatski poslanik v Bratislavi. Slovaški ministrski predsednik dr. Tiso je pred dnevi sprejel v poslovalni avdienci bivšega hrvatskega poslanika pri slovaški vladi dr. Berkovića. Novo imenovan poslanik Lorković bo v bližnjih dneh izročil predsedniku republike svoja poverljiva pisma.

Hauptmannova proslava v Zagrebu. 80-letnico rojstva nemškega pesnika in književnika Gerharta Hauptmanna bo proslavilo tudi zagrebško gledališče. Vprizorjena bo njegova drama »Voznik Henschel«, ki je šla v Zagrebu prvič čez gledališke deske leta 1889.

Nova knjigarna v Varaždinu. Hrvatsko-nemško društvo v Varaždinu je ustreglo davni želji svojih članov in odprlo svojo lastno knjigarno. Na zalogi bo imela predvsem knjige, ki obravnavajo ustaško gibanje in novejšo nemško literaturo.

Uspeh Lovra Matačića v Berlinu. Nedavno je stal na koncertu berlinske Filharmonije za dirigentskim pultom Lovro Matačić in imel po poročilih nemških listov velik uspeh.

Kmetijski tečaj. Ministrstvo za ljudsko gospodarstvo je v cilju pospeševanja kmetijskega tečaja na vseh sedežih velikih županstev, pa tudi po drugih krajih. Priprave so najskrbneje izdelane.

Državna loterija je bila ustanovljena v okviru finančnega ministrstva. Od čistega dobička je 10 odstotkov namenjen rezervnemu skladu, ostanek pa bo ostal v državni blagajni. Finančno ministrstvo bo v izjemnih primerih lahko dovolilo prirejanje loterij, če bo ugotovljeno, da so splošno koristnega značaja.

Iz Srbije

Nedić proti emigrantom. Ministrski predsednik general Nedić je v razgovoru z nekim odposlanstvom kmetov najostreje obsodil tako imenovano »jugoslovansko vlado« v Londonu in jo označil za vlado narodne propasti.

Bivši jugoslovanski ujetniki iz Makedonije odpušteni. Po poročilih nemških listov so bili odpušteni iz vojnega ujetništva v Nemčiji nadaljnji ujetniki, doma iz krajev, ki so pripadli po razsulu Jugoslavije Bolgariji.

Protiboljševski razstavo v Beogradu je obiskalo nad 50.000 ljudi. Zaradi velikega zanimanja za razstavo jo bodo prikazali tudi v vseh večjih pokrajinskih mestih.

Naročite se na romane Dobro knjige!

SPORT

Na nedeljskem turnirju z žogico

bosta oddana naslova prvakov Ljubljane za l. 1942 z mnogimi lepimi darili tudi za ostale udeležence

Hernandov nedeljski turnir za prvenstvo Ljubljane v namiznem tenisu za leto 1942, ki se začne v nedeljo dne 6. t. m. ob 8. (za gospode) odn. ob 10. (za dame) v dvorani Mikič obeta vsem udeležencem kakor tudi gledalcem dober sportni užitek. Da bi dvignila zanimanje za tekmovalce, je uprava turnirja razpisala za vse zmagovalce, n. sicer za vsako skupino po štiri lepe praktične nagrade. Da bodo tudi igralci s povprečnimi sposobnostmi enkrat lahko uspešno vhiteli loparje, je uprava uvedla zanje posebno II. kategorijo, v katero močnejši turnirski igralci ne bodo pripuščeni. Tudi za to skupino so razpisane štiri lepe praktične nagrade. Dame bodo tekmovalce v ločni skupini ter se borile za ponosen naslov najboljšje ljubljanske. Tudi zanje je preskrbljeno glede nagrad in tudi zmagovalke bodo prejele lepa praktična darila.

Prijave sprejema vodstvo turnirja jutri popoldne v dvorani hotela Mikič in v nedeljo do 8. (za gospode) odn. do 10. (za dame). Vsi ljubitelji igre z belo žogico v nedeljo vabljeni na dobro prireditev!

Med vrstami

ZAGREBSKE NOGOMETNE ZADEVE

Zadnje nedelje bi bil moral gostovati v Zagrebu — tako smo nekje na kratko za beležili tudi mi — bolgarski nogometaš prvak Levski iz Sofije. Bolgari so morali to gostovanje zaradi prometnih težav odgoditi in Zagrebčani so spet imeli prvenstveni spored po prej objavljenem vrstnem redu, ki so ga bili prej že odložili. V nedeljskih teknah so bili na zagrebških igriščih doseženi naslednji izidi:

Concordia—Gradjanski 2:1 (!), Hašk—Železničar 4:3, ZET—Redarstveni 0:0, Ličani—Ferraria 3:2. V skupni oceni vodi Concordia pred Gradjanskim in Ličani.

Gradjanski se je za božične praznike pripravil na veliko turnejo po Španiji, na povratku pa je hotel obiskati tudi Svico in južno Francijo. Kakor se zadržuje, je bilo gostovanje »purgirjev« pri Špancih odglašeno na prihodnje veliko noč, na željo španske nogometne zveze. Zelo verjetno se tudi potovanje v Svico in Francijo ta čas ne bo dalo izvesti.

VISOKA ŠOLA ZA TELESNO VZGOJO V SOFIJI

Te dni je bila na sofijski univerzi »svetlo« otvorena bolgarska visoka šola za telesno vzgojo. Za njenega prvega ravnatelja je bil imenovan prof. Karaivanov, ki je sam navdušen sportnik in je študiral ne visoki šoli za telesno vzgojo v Berlinu.

Ravnatelj novega zavoda namerava to ustanovo polagoma, ne samo na znanje, temveč tudi glede notranjega ustroja, čisto prilagoditi podobnim že znanim zavodom po ostalih naprednih državah. Ker to uveljavlja nova šola za telesno vzgojo širokogrudno podporo odločujočih faktorjev, se prof. Karaivanov nadeja, da bo imela Sofija v nekaj letih odlično urejen znanstveni zavod za sport in telesno vzgojo o katerem pa bo nedaleč od nje zrasla tudi najlepša in najmodernejša sportna naprava na jugovzhodu Evrope.

NACRTI ZA NOVO MEDNARODNO SEZONO V NOGOMETU

Iz nekaterih držav že prihajajo glasovi o pripravi na prihodnjo mednarodno sezono v nogometu. Tako ima Švedska v načrtu kar 6 mednarodnih tekem. Švedi mislijo doma sprejeti v goste Švitarje, Nemce, Italijane, Madžare in Danke, sami pa so obljubili obisk Kodanjan in tako na pol tudi Hrvatov.

Italijanska nogometna zveza bo imela v kratkem sejo v Firenzi, na kateri bo največ razpravljala o mednarodni sezoni 1943. Pri tem bo šlo v glavnem za povratne tekme, ki naj bi jih italijanska nogometna reprezentanca odigrala z Nemčijo, Madžarsko, Španijo in Hrvaško. Na Madžarskem skoraj računajo s tem, da bodo »azzurri« konec aprila nastopili v njihovi prestonici.

Madžari nameravajo razen tega v maju igrati proti Švici dne 6. junija pa odigrati povratno tekmo z Bolgarijo v Sofiji.

Francija upa, da bo 21. februarja 1943 lahko sprejela Špance na svojem terenu v Parizu, potem pa bi rada srečala aprila v Lizboni zaigrala proti Portugalski in slednjič v prvi polovici junija kar z dve-

ma garniturama nastopila proti Švitarjem.

PAUSINOV BODO ARTISTI

Kakor poročajo nemški listi, sta se brat in sestra Ilse in Erich Pausin — kakor se gotovo spominjate, je to ime temo povezano z imenikom prebivalstva iz stare Ljubljane — odločila, da bosta v letošnji sezoni izstopila iz zveze poklicnih drsalcev na ledu ter prestopila v skupino artistov nemške državne gledališke zbornice. Pausinova bosta torej sledila zgledu svojega učitelja Karlija Schäferja z Dunaja, ki je ukrenil enako pred lansko drsalno sezono. Drsalna skupina s Pausinovimi, ki bo letos nastopala z imenom »Zvezde z Dunaja«, se bo prvič pokazala javnosti te dni v Essenu. Zanimivo je, da bo pri Pausinovi sodelovala tudi Fritz Gillard, tudi v Ljubljani dobro znana umetnica na ledu, ki je bila lani najbolj privlačna točka v Schäferjevi družbi.

Kakor se sliši, se večina dobrih drsalcev v Nemčiji ne potezuje toliko za amaterske naslove, temveč mnogo raje za »konkretno« slavo med umetniki na ledu.

Nov sportni list so začeli izdajati na španskem. Da bomo vsaj nekaj vedeli o tem našem daljnem kolegu (vsaj kolikor se teh vrstic tiče), zapišimo vsaj to, da se bo imenoval »Marca«.

Pepi Jennewein, svetovni prvak v alpskih disciplinah, ki je doma s Predarlškega in je zdaj skoraj sam ostal še živ in zdrav med znanimi nemškimi smučaki, ker jih je mnogo pobrala smrt na bojišču, služi kot letalski narednik na vzhodnem bojišču. Pravijo, da se je zelo hitro privadil novega okolja in je prav srečen, da je kljub ljubezni do belih poljan tako lahko hitre smuči zamenjal s še hitrejšim Messerschmittom.

Svojevrsni rekord je švicarski nogometaš Minelli, ki igra v znani enajsterici Grashoppers in je v zadnji mednarodni tekmi proti Švedski odigral svojo 80. tekmo za švicarske barve. S takim številom mednarodnih nastopov se ne more ponasati noben še tako slavni aktivni igralec okroglega usnja. Najbližja sta mu neki Romano iz Urugvaja in popularni češki vratar Planicka, ki sta prišla do 77. odn. 76. mednarodne tekme. Naslednja dva v tej vrsti sta Nemec Janes in Madžar Schlosser s 70 tekmi v državni reprezentanci. Švicarski ljubitelj je še zmerom na terenu in bo najbrže še povečal svojo vodilno pozicijo v tej vrsti nedoseženih sportnikov na svetu.

V nekaj vrstah

Malo smo se zakasnil s tedenskimi dodatki — brez naše krivde je bilo tako — toda ne glede na to moramo le še objaviti nekatere k sportnim dogodkom zadnje nedelje:

V italijanskem nogometnem prvenstvu je IX. nedelja potekla v znamenju bolj ali manj izravnanih partij. Med izjemami bi bilo najvesti samo enajsterico Torino, ki je z visokim izidom dobila tekmo na tujih tleh in si s svojim najboljšim mestom za vodilnim Livornom spet pridobila zaupanje svojih prijateljev. Dalje gotovo ni nihče pričakoval, da bo imel toliko posla Livorno v Triestu, ki je šel v 44. min. drugega polčasa »našela« edin gol in z njim rešil pol izkupička. Z lepimi pozitivnimi rezultati so se odrezali še Juventus, Genova in Atalanta, med tem ko gresta ostala dva remisa zadnje nedelje (v Firenzi in Rimu) izrazito v škodo obeh rimskih moštvev, predvsem državnega prvaka Rome.

Na Štajerskem so bili preteklo nedeljo brez običajnega boatega sporeda. Celjski rokometarji iz sportnega društva v tovarni Westen so sprejeli v goste močno ekipo Sturm iz Gradca in so dvoupi s 13:7 odločili zase. Ker je ta sportna panoga v spodnjestajerskih krajih zelo mlada, je zmaga celjskih zastopnikov nad izkušenimi Gradčani še pomembnejša.

Prvenstvena nogometna tekma med Domžalami in Litijo se je končala zadnjo nedeljo s 3:2 v korist slavnih karjev.

Mednarodno rokometno tekmo med Japonsko in Nemčijo v Tokiju so domačini dobili tesno z 8:7.

Na velikem mednarodnem plavalnem mitingu v Amsterdamu je med ostalimi zmagala na progi 200 m brsno znana nemška plavalka Inge Schmidt iz Hamburga v dolgem času 2:57.8.

V nogometno prvenstvo tabele koruškega okrožja sta bila isti dan zapisane še dva izida, od katerih je eden močno prazdel Jeseničane. Ta dan so med doma nasprotnike iz Beljaka in so si dali zabiti tri gole, ne da bi bili nasprotnikom vrnil, vsaj enega. Kakor pravijo, se je moštvo zelo poznalo, ker v njem zaradi poškodbe ni mogel igrati znani Janežič. V drugi tekmi tega okrožja je moštvo LSV iz Celovca porazilo svojega lokalnega tekmeča ekipo SS s 6:1. Zmagovalci so obenem

prevzeli vodstvo v tabeli, v kateri zavzemajo dozdaj vodeč. Jeseničani šele tretje mesto.

Iz Spodnje Štajerske

Novi grobovi. V mariborski bolnišnici je umrl 60 letni strugar Matjaž Štauber. Na Pobreški cesti v Mariboru je umrl 68 letni upokojeni železniški uradnik Rajmund Topolnik, po rodu iz Šostanja. V cvetoči dobi 18 let je umrl v Mariboru zasebna nameščenka Frida Zabukovec. Nadalje sta umrla v mariborski bolnišnici 56 letni strojnik Jakob Plavčak in 7 letni ključavničarjev sin Emil Pezdleček. Pri Sv. Trojici v Slovenskih gorah je umrl po daljšem bolehanju daleč naokrog znani gostilničar in posestnik Ernest Zaverkn, v starosti 44 let. V Celju je umrla nagle smrti »dova« po pisarniškem ravnanju ga. Karolina Mesarčeva, po rodu Korinškova. V Celju je umrla 62 letna gospa Roza Kosovac, rojena Igljčeva. V Ptujju je umrl sinček trgovca Frica Uršiča, po imenu Gert.

Nemški mladinski vodja Axmann je bil slavnostno sprejet v Radgoni, v Apačah, v Mariboru, na Vurberku in v Ptujju.

V Račah so bila nedavno tri zborovanja. Govorniki so pojasnjevali vojno politično stanje ter dokazali, zakaj bo Nemčija s svojimi zavezniki zanesljivo zmaga.

Nova občinska hiša je bila urejena v šmarjeti ob Pesnici. Svečana otvoritev je bila 28. novembra in je k njej prišel deželni svetnik Töschner z večjim spremstvom iz Maribora. Pozdravil ga je šmarješki župan Pavelc.

Učiteljski kandidati. Dne 25. in 26. novembra so bili sklicani v Ptuj učiteljski kandidati, da jih vpeljejo v službovanje v raznih krajih ptujskega okrožja. Med kandidati je bilo 40 mladih učiteljev. Tečaj je bil razdeljen v 4 skupine, v katerih so seznanjali tečajnike in tečajnice o nalogah nemškega pouka na Spodnjem štajerskem.

O gospodinjstvi šoli, ki je nameščena v starinskem gradu v Svecini pri Mariboru, je objavil mariborski dnevnik v nedeljo daljši članek s slikami. Svecinski grad je bil prvič imenovan v listinah leta 1117, in je imel pozneje v turških vojnah precejšnjo vlogo. V Svecini se je rodilo več znamenitih mož. Danes pa so v gradu zbrana dekleta. Šolsko leto traja 10 mesecev. Dekleta se učijo kuhanja, gospodinjstva, šivanja, pranja, likanja, vrtnih del, perutinarstva in mlekarskega. Letos je v šoli 45 deklet, večji del kmetskih hčerk iz štajerskega in Koruškega, v starosti od 16 let navzgor, ki se bodo po končani šoli vrnile na svoje domove. Med njimi je tudi nekaj mestnih deklet, ki bi se rade naučile kmetijskega gospodinjstva. Absolventke bodo lahko nadaljevale še višji gospodinjstvi tečaj pri Gosp. Sveti.

V Ptujju sta se poročila Peter Herzog in Ljudmila Lesjakova, umrli pa so Veronika Emersičeva, Martin Kamenšek, Minka Klinčeva, Martin Sirc in Marjeta Horvatovala.

V Slovenski Bistrici sta se poročila Miloš Tajnik in Olga Strnadova, Friderik Mali in Terezija Wagnmayerjeva, Franc Daulbesky in Klotilda Kodolčeva. Umrle so štiri osebe.

Voznikova nezgoda. Pri tovarni dušika v Rušah uslužbeni voznik Vinko Kramar, se je peljal na dvoprežnem vozu skozi Bistrico pri Rušah. Naenkrat sta se konja splošila in je voznik padel z voza. Hudo se je poškodoval na glavi in je dobil tudi notranje poškodbe. Nezvestnega so prepeljali v mariborsko bolnišnico. — 66letna posestnica Alojzija Čirčeva iz radgonske okolice pa je na vožnji padla pol vole. Zlomila si je obe nogi. Tudi to nevarno poškodovano ženico so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Nevarno tčenje. Nedavni večer se je zgodila pri Oplotnici huda nesreča. Iz Maribora je hitel tovorni avto, nasproti pa je privozil osebni avto. V polnem diru sta trčila na ovinku in oba o. letela v jarek. Posledno hudo je bil poškodovan 27letni pekovski pomočnik Herbert Strašek iz Maribora. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico, kjer mu še upajo rešiti življenje.

Avto je povozil dečka. Na Ptujski cesti pri Teznu je neki luksuzni avto povozil 9 letnega Marjana Grešnika. Fant ima med drugimi zlomljeno nogo. Prepeljali so ga v bolnišnico. Bila je prava sreča, da je ostal živ.

Dve smrtni nesreči. Marljivi gospodar Franc Žuželj iz Petrovč je postal žrtev smrtni nesreči. Padel je z voza, visoko naloženega s senom, in si je zlomil tilnik. Smrt je bila takojšnja. Pokojnik je bil star 77 let. Na Pobrežju pa se je v soboto pozno zvečer vrnil 69letni upokojeni železničar Franc Dobnikar z izleta domov. V temi je padel na stopnicah tako nesrečno, da si je hudo poškodoval glavo. Šele zjutraj so ga našli mrtvega.

Obvezna oddaja premoženja v Turčiji

V Turčiji je izšla nedavno naredba o enkratni oddaji premoženja, takozvanem vojnem dobičarskem davku. Po vseh upravnih središčih so bile imenovane komisije za ocenitev premoženja in dobička oddaj istega zavezanih državljanov. Proti ugotovitvam komisije ni nobene pritožbe. V zvezi s temi ukrepi namerava Turčija zmanjšati tudi obtok novčanice. Ti ukrepi so naleteli zlasti med židi na bridko razočaranje in prikrit odpor. Židje skušajo zastaviti ves svoj vpliv, da bi rešili čimveč premoženja. Mnogo uglednih židov iz Istanbula je prišlo v Ankar, kjer hočejo na odločilnih mestih doseči vsaj omiljenje naredbe o enkratni oddaji premoženja. Ankarški hoteli so polni bogatih židov iz Istanbula in Smirne.

Naredba določa, da bodo poslani na prisilno delo vsi, ki bi pravočasno ne oddali svojega premoženja. Ta grožnja je vzbudila pravo paniko. Obdajanje vojnih dobičkov je pa po razmerah narekovana nujnost in državne oblasti se za židovske intervencije ne bodo prav nič zmele. Židje baje nestrpno pričakujejo povratka ameriškega poslanika Steinhardta, ker upajo, da bo njegova intervencija zalegla več kakor njihova. Toda tudi to upanje bo ostalo prazno.

Bolgarija skrbi za svoje uradništvo

Bolgarski finančni minister Božilov je govoril v parlamentu o novem uradniškem zakoniku. Bolgarija ima okrog 200.000 državnih uradnikov. Minister je izjavil, da igra državno uradništvo važno vlogo v upravi. Prej, ko so gospodarile v državi stranke, je bilo državno uradništvo ob vsaki izmenjavi vlade v nevarnosti, da ne bo več ostalo na svojih mestih. Vsaka vlada je imela med uradništvom svoje privržence, ki jih je favorizirala, dočim je svoje nasprotnike zapostavljala. Tako so sledile vsaki izpremembi v vodstvu države premetstvitve vpokojitve in redukcije. Zdj se uradništvu tega ni treba več bati.

Uradniške plače so bile sicer zvišane, toda uradništvo še vedno ni plačano tako, kakor bi moralo biti. Leta 1938. so znašale uradniške plače 3 milijarde levov, zdaj pa znašajo že nad 7 milijard. In vendar je še skrajni čas zvišati jih znova. Na drugi strani pa zajeziiti nove namestitve. Številu državnih uradnikov je namreč že doseglo višek. Državni proračun znaša 25 milijard in od tega odpade samo na uradniške plače 7 milijard. Državni uradniki so po pretežni večini marljivi in vestni. Vlada je že izjavila, da hoče z vsjo odločnostjo pobijati birokratizem v državni upravi. Vlada je sklenila zvišati uradniške plače, za kar bo treba dobiti iz državnih sredstev še dve milijardi. Zato bo pa zahtevala vlada od uradništva še intenzivnejše in uspešnejše delo. Kdor ne bo hotel vestno delati bo odpuščen. Nova razdelitev državnega uradništva po skupinah pomeni ponovno ureditev. Prej je bilo 150 različnih uradniških skupin, odsele jih bo pa samo 50. Končno je minister izjavil, da bo državno uradništvo v bodoče pravičnejše plačano po upoštevanju izobrazbe, službenih let in izkušenj.

V Turčiji so cene padle

Turška vlada je prepovedala trgovcem in zasebnikom imeti vskladiščeno blago, ki z njihovo gospodarsko panogo odnosi pošklicem nima nič skupnega. Posle-

dica tega je bila, da je naenkrat prišlo na trg mnogo blaga in da so cene zelo padle. Tudi enkratna oddaja premoženja, ki si lastniki takih skladišč poskrbeti za gotovino, je k temu znatno pripomogla. V mnogih primerih se prodajalcem sploh ni posrečilo najti odjemalce, ker se trgovci branijo večjih količin blaga. Nihče torej ne ve koliko denarja mu bo še ostalo po enkratni prisilni oddaji premoženja. Posledica tega je splošno padanje cen na vseh črnih borzah.

Tisk inozemskih delavcev v Nemčiji

V nemški vojni industriji je zaposlenih zdaj več milijonov inozemskih delavcev. V Nemčiji izhaja za nje 35 dnevnikov in revij. Italijanski delavci imajo svoj list »Il Camerata«, flamski »De Vlaamsche Post«, valonski »L'Effort Wallon«, nizozemski »Van Honge«, francoski »Le Pont«, španski »Enlace«, slovaški »Slovenski týžden«, hrvaški »Domovina Hrvatska«, bolgarski »Rodina«, danski »Broen«, delavci iz vzhodnih krajev pa »Holos«, »Bjeloruski rabotnik«, »Ukrajinec« in »Trude«.

Zlati rog zasut s peskom in blatom

Istanbulska mestna uprava se zopet ukvarja s problemom zatiranja zlatega roga z blatom in peskom. Znova je stopil v ospredje načrt napeljati v zlati rog po kanalu v Bosporu močnejši tok morske vode, ki bi sproti odnašala pesek in blato. Stroški za zgraditev kanala bi znašali 6 milijonov turških funtov. Toda do konca vojne ne bo mogoče uresničiti tega načrta.

Rumunska sladkorna industrija

Rumunska sladkorna industrija je že precej stara. Že pred letom 1914. je imela Rumunija štiri sladkorne tovarne. Po prvi svetovni vojni je bilo zgrajenih do leta 1932. še devet, tako da je lahko predelala rumunska sladkorna industrija pred sedanjim vojnjo blizu 200.000 vagonov pese na leto. Po novi razmejitvi med Rumunijo in Madžarsko je pripadla sladkorna tovarna v Tarvul Muresu Madžarski. Ko so sovetske čete zasedle Bukovino in Besarabijo, je izgubila Rumunija še štiri sladkorne tovarne. Dobila jih je sicer nazaj, toda bile so precej poškodovane.

Nekatere rumunske sladkorne tovarne so zgrajene blizu meje in te nameravajo zdaj prenesti v notranjost bliže krajem, kjer se prideluje sladkorna pesa. 14 rumunskih sladkornih tovarn je izdelalo predlanski okrog 24.000 vagonov sladkorja. S sladkorno peso je bilo zasejano okrog 50.000 ha polja. Kakor v drugih državah je igrala sladkorna industrija tudi v Rumuniji v celotnem gospodarstvu, važno vlogo, zlasti še, ker so dobili živinorejci v odpadkih sladkorne pese in melasi dobrodošlo živilsko krmo. Rumunske sladkorne tovarne so združene v prodajni organizaciji. Iz tega kartela se je razvila tudi razdeljevalna organizacija, ki je razdelila predlanski za 3,7 milijard lej sladkorja. Poraba sladkorja je v Rumuniji dokaj nizka, kajti rumunski kmetje porabijo sladkorja zelo malo. Vendar pa domača proizvodnja za kritje vsak potrebn ni zadostovala. Pred sedanjim vojnjo je imela Rumunija okrog 18 milijonov prebivalcev in sladkorja je porabila 12.000 ton letno. Predlanskim je porabila Rumunija 107.000 ton sladkorja, lani pa samo 63.000 ton. Nazadovanje porabe sladkorja v lanskem letu je bilo posledica racionaliranja.

SLOVENSKA MATICA naznanja žalostno vest, da je dne 1. decembra t. l. umrl v Novem mestu v visoki starosti njen bivši odbornik in sodelavec, gospod

Ferdinand Seidl

vladni svetnik in gimnazijski profesor v pokoju

Zasluznega ucitelja in znanstvenika ohranimo v trajnem hvaleznem spominu.

V Ljubljani, dne 3. decembra 1942.

ODBOR

P. G. Wodehouse

PODJETNI SAM

Humorističen roman

»Ali, gospod Shotter...«
»Ne,« je Sam nadaljeval. »Tudi jaz imam posebne razloge, da rajši stanujem tu kakor drugje. V svoje največje obžalovanje vam moram reči...«
»Ali naj se rajši oglašim drevi, da se udobneje pogovoriva?« je zaprosil gospod Gunn, čuteč, da gre lahka zmaga po vodi.
»Ne, ne. Bilo bi povsem zaman. Drevi me ne bo doma. Večerjam skoraj vedno v mestu.«
»Torej ni zvečer nikogar doma?« je zdajci vprašala gospodična Gunn, ko so nekaj trenutkov vsi trije molčali.
»Kdo pravi, da ne?« je presenečeno rekel Sam. »Saj ostane mož, ki mi opravlja domače posle. A zakaj vprašujete?«
»Nič, nič,« se je podvzivala. »Mislija sem le tako, če bi naju slučajno kdaj pot privedla tod mimo pa bi vas poprosila za ljubezenovost, da nama pokažete vrt...«
»O, razumem... razumem. Vsekako se moram za danes poslovit.«
»A dajte, samo minuto še...!« je poprosil gospod Gunn in si obrisal zapoznelo solzo.
»Do svidenja... Do svidenja...« je Sam neizprosno končal razgovor.
Skrbno je zaklenil vrata za njima in stopil v kuhinjo. Hash je sedel na stolu, s hrbtom naslonjen na zid, in zamišljeno kadil pipo.
»Kdo s?« hila ta ptička. Sam?« je vprašal.
»To hišo sta hčala kupiti. In veste, dragi Hash, v vsej stvari je nekaj zelo sumljivega.«
»Aa?«
»Se spominjate, kako sem vam v tistem baru na Fleet Streetu pokazal nekoga, češ da se mi vidi znan?«
»Seveda.«
»Nu evo, prav ta je bil. In se spominjate, kako sem si belil glavo, češ kje vraga sem ga že videl?«
»I kakopak...«
»Nu, zdaj se povsem zanesljivo spominjam, kje sem ga videl. Bilo je, dragi Hash, v jetnišnici Sing-Sing, in vrli mož je bil tam zaprt.«
»Velike noge gospoda Todhunterja, ki so visele v zraku, so glasno lupile na tla.«
V tej hiši se godijo čudne reči, dragi Hash,« je Sam resnobno nadaljeval. »Menda vam še nisem povedal, da je na tisto prvo noč, ki sem jo skrivaj prespal pod to streho, nekdo z električno svetilko v roki tajinstveno lazil iz sobe v sobo. In zdaj prihaja ta človek, ki ga neoporečno poznam kot lopova, in mi hoče natvesti romantično istorijo, da bi si odprl dostop v hišo. Kaj mislite Hash?«
»Veste, kaj mislim?« je upravičeno vznemirjen odvrnil bivši kuhar na »Aramintin«. »Še to dopolndne skočim kam in nama kupim velikega psa čuvaja.«
»Dobra misel!«
»Vsa ta nemarna sodrga, ki se klati tod okrog, mi ni prav nič po duši. Imam daljnega bratrana, uradnika v zastavljalnici, ki mu je nedavno tega

neki vlomilec vrge starinsko vazo v tilnik... Da, gospod... Prav tako je bilo. Ponoči je slišal nekakšno šarjenje, pa je šel dol, da bi videl, kdo je...«
»A kaj bi se utegnili skrivati za to rečjo?« je z živahno radovednostjo vprašal Sam. »Kaj menite, Hash?«
»Oh,« je prostodušno odvrnil Hash, »zastran tega vam ne vem nič reči. Vsekako je najpomembnejše, da neutegoma stopim in kupim psa.«
»Velja. In potrudite se, da izberete prav posebno zverino.«
»Kupim nama psa,« je Hash slovesno odvrnil, »takega, da bo žrl žeblje in, če mu ukaže, brez obotavljanja raztrgal mater, ki ga je skotila.«
XVI
Presenetljiva ugotovitev Hasha Todhunterja
Večerjo, na katero je bil Sam tisti dan povabljen, je bila v hiši njegovega starega prijatelja Willoughbyja Braddocka na John Streetu v Mayfairu. Že od deset minut pred osmo naprej je gospod Braddock kakor grešna duša hodil po salonu in se gnjavil s svojo gospodnjo, gospo Marto Lippettovo. Povabljenec je utegnil vsak trenutek priti, in ta poslednja četrt ure je minevala vrlu Bradderju v upravičeni gostiteljski živčnosti.
Brez miru je dirjal iz kota v kot, ali bolje, skalal kakor bolha, da govorimo z besedami dvornika Sled-dona, v katerega se je bil zaletel, ko je pravkar nesel poln podnos kozarcev, tako da je malo manjkalo pa bi ga bil izpustil, in se je siromak od strahu ugniznil v jezik. Po enodušni sodbi hišnega osebjaja je bil gospodar nocoj siten kakor breclaji.

»Ali zanesljivo veste, gospa Lippett, da je vse v popolnem redu?« je vprašal gospod Braddock.
»I seveda, gospod Willie,« je strogo odgovorila gospodinja.
Ta mogočna ženčina je bila na oko povsem drugačnaka klara, njena hči: visoka, suha in z orlovskim kljunom sredi obraza. Rojena Bromageva, to je, iz ene najuglednejših hiš v Marshott-in-the-Dalu, je z nemajhnim ponosom ugotavljala, da imajo vsi njeni sinovi in vse hčere značilni rodbinski nos, in edina skrita bolečina njenega srca je bila zavest, da Klara, njena ljubljanka, vzlic svojemu krepkemu in odločnemu značaju ni tako nosata kakor drugi otroci, ampak da je podedovala telesno vnanjost Lippettovega rodu. In gospod Lippett, ki ni bil kajsi bistra glava in se nikakor ni mogel primerjati z Bromagei, je bil kakor nalašč zapustil svoj obraz prav tisti hčeri, ki jo je imela mati za najboljšo izmed vseh.
»Zanesljivo veste, da bo jedi dovolj?«
»Se preveč,« se je odrezala gospodinja.
»Kaj pa zastran pijače?« je vprašal gospodar, skušaje sprožiti vprašanje, ki mu je menda že od trenutka njegove vstopa v obednico težilo srce. Nategnil si je spodnja vogala belega telovnika in vtaknil prst za ovratnik. »Stvar je namreč ta, gospa Lippett,« je nadaljeval z glasom mučne zadrege. »V trenutku... ehm... nu, v trenutku, ko ste govorili, sem bil baš na drugi strani vrat...«
»Kaj pa sploh delate v obednici?« je vprašala gospa Lippettova. »Bolje bi bilo, da bi si delali manj skrbi. Saj vam pravim: vse bo v redu!«

Urejuje: Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra«: Stanko Virant — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja: Fran Jeran — Za inseratni del je odgovoren: Ljubomir Volčič — Vsi v Ljubljani